

Kati Kämäräinen

Vastuullisuussuunnitelma Kainuulaiselle Joulu- torille

Restonomi
Matkailu
Syksy 2022

Tiivistelmä

Tekijä: Kämäräinen Kati

Työn nimi: Vastuullisuussuunnitelma Kainuulaiselle Joulutorille

Tutkintonimike: Restonomi (AMK), matkailun koulutus

Asiasanat: Vastuullisuus, kestävä kehitys, tapahtuman järjestäminen, vastuullinen tapahtuma

Tämän opinnäytetyön aiheena on vastuullisuus ja sen toteuttaminen tapahtumatuotannossa. Toimeksiantajana opinnäytetyöllä on Kainuulainen Joulutori, joka tapahtumatyyliltään on myyjäiset. Työn tavoitteena on auttaa tapahtuman järjestäjää kehittämään toimintaansa kestävän kehityksen mukaiseksi. Tarkoituksena on laatia sähköinen vastuullisuussuunnitelma, joka toimii työkaluna tapahtuman vastuullisessa kehittämisessä. Opinnäytetyötä ohjaavat kysymykset ovat: Mitä ovat vastuullisuus ja kestävä kehitys? Miten järjestää vastuullinen tapahtuma?

Opinnäytetyössä tutkitaan vastuullisuutta ja kestävää kehitystä, sekä miten niitä toteutetaan tapahtumatuotannossa. Vastuullisuuteen perehdyttiin muun muassa YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelman avulla. Kestävää kehitystä tutkittiin osa-alueittain ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisen ja kulttuurisen kehityksen kautta. Vastuullisuuden ja kestävän kehityksen ymmärtämisen myötä, ne sisällytettiin tapahtuman suunnitteluun. Tapahtumatuotannon vastuullisuutta on tämän opinnäytetyön tuotoksessa tuotu esiin tapahtumapaikan, ympäristöön vaikuttavien asioiden, turvallisuuden, kahvilatoiminnan, viestinnän sekä sosiaalisen vastuullisuuden osalta. Tuotoksessa tulee ilmi ekologiaa, taloudellisia sekä sosio-kulttuurillisia kehityskohteita.

Vastuullisuus on kasvava trendi ympäri maailmaa, joten toiminnan kehittäminen vastuullisemmaksi on tärkeää ja ajankohtaista. Sen myötä yritys tai tapahtuman järjestäjä voi erottua kilpailijoista ja saada uusia asiakkaita. Tapahtumatuotannossa mahdollisimman vähäinen ympäristön kuormitus on kestävän kehityksen mukaista, mikä houkuttelee asiakkaita. Vastuullinen toimija parantaa vastuullisuudellaan myös tapahtumansa jatkuvuutta sekä näkyvyyttä.

Tuotoksena toteutettu vastuullisuussuunnitelma ei ole lopullisesti valmis, sillä sitä tulee kehittää kestävän kehityksen jatkuvan kehityksen myötä. Sama koskee yritystoimintaa. Kehitystä ei voida tehdä vain tiettyyn pisteeseen, vaan sitä tulee jatkaa säännöllisesti. Halu jatkaa toiminnan kehittämistä näyttäytyy ulospäin myös vastuullisena.

Abstract

Author: Kämäräinen Kati

Title of the Publication: Sustainability plan for Kainuu Christmas Fair

Degree Title: Bachelor of Tourism

Keywords: Sustainability, sustainable development, event management, sustainable event

The subject of this practice-based thesis is sustainability and how to execute it in events. Thesis was commissioned by Kainuulainen Joulutori [Kainuu Christmas Fair], which is a market styled event. The aim of this thesis was to develop the event to be more sustainable. The purpose of this thesis was to create a digital sustainability plan, for use as a tool when developing a sustainable event. The guiding questions for the thesis are: What is sustainability and sustainable development? How to organize a sustainable event?

This thesis investigates sustainability and sustainable development, and how to execute them within event management. The author studied sustainability using the United Nation's Agenda 2030. Sustainable development was studied through environmental, financial, as well as social and cultural sustainability. After understanding sustainability and sustainable development, these topics were incorporated with event planning. The event venue, its impact on the environment, safety, café service, communication, and social sustainability were visible in the output of the thesis. It was also indicated that the product presented ecological, financial, and socio-cultural development needs.

Sustainability is a growing global trend. Thus, it is crucial that event related activities are developed to promote it. Embracing sustainability may enable companies and event organizers to stand out against their competitors and receive new customers. In event management minimum environmental load enhances sustainability, which in turn attracts customers. Responsible event organizers can increase the visibility of their operations and ensure continuity by implementing sustainability.

A finalized version of the sustainability plan was not completed because sustainable development is a continuous process. Therefore, the plan will need to be constantly updated as will business operations. The promotion of sustainability and sustainable development within event and business operations should be an ongoing process. Such willingness to engage in sustainable development is seen as responsible.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön lähtökohdat ja toiminnallinen opinnäytetyö.....	2
2.1	Toimeksiantaja	2
2.2	Tarkoitus, tavoite ja toiminnallinen opinnäytetyö	3
3	Vastuullisuus.....	7
3.1	Vastuullisuus yleisesti.....	7
3.2	Vastuullinen toiminta	8
3.2.1	Vastuullisuus yritystoiminnassa	8
3.2.2	Agenda 2030	11
4	Kestävä kehitys	14
4.1	Ekologinen kestävyys.....	14
4.2	Taloudellinen kestävyys	16
4.3	Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys	17
5	Tapahtumat	20
5.1	Tapahtumatuotanto	20
5.2	Vastuullinen tapahtuma	23
5.2.1	Vastuullisessa tapahtumassa huomioon otettavat osa-alueet.....	24
5.2.2	Esimerkkejä vastuullisista tapahtumista ja tapahtuman järjestäjistä.....	25
6	Vastuullisuussuunnitelman toteutus.....	27
6.1	Lähtötilanne ja tuotoksen suunnittelu	27
6.2	Toteutus	28
6.3	Valmis tuotos.....	31
7	Pohdinta	33
7.1	Ammatillinen osaamisen kehittyminen.....	33
7.2	Kehityskohteet	35
	Lähteet	36

Liitteet

1 Johdanto

Matkailualalla vastuullisuus ja kestävä kehitys ovat koko ajan enemmän ja enemmän esillä ihmisten ympäristötietoisuuden kasvun myötä. Halutaan toimia ekologisemmin ja tehdään valintoja sen pohjalta. Tapahtuma-alalla vastuullisuus on merkittävässä roolissa, sillä isot tapahtumat ovat iso kuorma ympäristölle.

Tämän opinnäytetyön aiheena ovat vastuullinen toiminta kestävään kehitykseen pohjautuen sekä tapahtuman järjestäminen. Työssä tutkitaan kuinka järjestää vastuullinen tapahtuma. Toimeksiantajana toimii Kainuulainen Joulutori, joka on vuosittain järjestettävä myyjäistapahtuma Kajaanissa. Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, sillä yhä useammat matkailualan toimijat kehittävät toimintaansa vastuullisemmaksi.

Opinnäytetyön tarkoitus on luoda Kainuulaiselle Joulutorille tietopakettina vastuullisuussuunnitelma kehittämistyön tueksi. Sen avulla nähdään eri osa-alueittain, mitä tulee ottaa huomioon. Käsiteltäviä aiheita ovat ekologinen, taloudellinen ja sosio-kulttuurinen kehitys. Työn tavoitteena on auttaa toimeksiantajaa kehittämään tapahtumaansa vastuullisemmaksi, suunnitelman avulla. Tavoitteena on myös tekijän ammatillisen osaamisen kehittyminen aihealueiden osalta, lisäämällä tietotasoa vastuullisista toimintatavoista sekä tapahtumista.

Opinnäytetyön ohjaavat kysymykset ovat mitä on vastuullisuus ja kestävä kehitys sekä miten toteuttaa vastuullinen tapahtuma. Näihin lähdettiin hakemaan vastauksia vastuullisuuden ja kestävä kehityksen tavoitteiden (Agenda 2030) kautta. Vastuullisen tapahtuman periaatteita tutkitaan erilaisten teosten ja oppaiden kautta osa-alueittain. Vastuullinen toiminta on tärkeää tulevaisuuden sukupolvien elinolojen turvaamiseksi.

Työssä käsitellään ensin teoriataustaa, jonka jälkeen raportissa käydään läpi tuotoksen toteutus yksityiskohtaisesti. Tuotoksessa käsitellään Kainuulaisen Joulutorin toimintaa ja millaisia muutoksia heidän tulisi tehdä ollakseen vastuullisempia.

2 Opinnäytetyön lähtökohdat ja toiminnallinen opinnäytetyö

Opinnäytetyön aihetta miettiessä etsin jotain, mikä auttaisi kehittämään itse tekijää, kuten myös tulevaisuuden työympäristöä. Vastuullisuus on ajankohtainen aihe nyt ja tulevaisuudessa, joten tiedon lisääminen aiheesta on tärkeää. Työelämän lisäksi tietoa pääsee hyödyntämään myös arjessa ja lähes kaikessa tekemisessä. Mahdollisesti voi jopa auttaa tulevaa työnantajaa kehittämään yritystään vastuullisemmaksi, mikäli se on tarpeellista. Toinen kiinnostava osa-alue matkailussa on tapahtumat, joten tapahtumalle kehitettävä vastuullisuussuunnitelma yhdisti kaksi mahdollista opinnäytetyön aihetta yhteen.

Kysymykset, joita opinnäytetyö käsittelee, liittyvät kestäväan kehitykseen sekä tapahtuman järjestämiseen.

1. Mitä on vastuullisuus?
2. Mitä on kestävä kehitys?
3. Miten järjestää vastuullinen tapahtuma?

Vastuullisuuden ja kestäväan kehityksen käsitteitä käydään läpi osa-alueittain, sekä tapahtuman järjestämisen osalta.

2.1 Toimeksiantaja

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Kainuulainen Joulutori, mikä on vuosittain järjestettävä tapahtuma. Järjestäjänä toimii Kajaanin Ammattikorkeakoulu, joka on järjestänyt tapahtuman vuodesta 2014 alkaen. Matkailun koulutuksen opiskelijat järjestävät tapahtuman yhdessä opettajiensa kanssa, osana opintoja ja opiskelijat saavat sen myötä kokemusta tapahtuman järjestämisestä.

Tapahtuma on tyyliltään myyjäiset, minne saapuu myyjiä yleisimmin Kainuun alueelta. He myyvät kainuulaisia perinnetuotteita, kuten esimerkiksi leivonnaisia ja käsitöitä. Myyjät varaavat myyntipaikkansa jo hyvissä ajoin ennen tapahtumaa. Opiskelijat auttavat järjestämään pöydät paikoilleen, sekä mahdollisesti myös auttaa myyjiä kuljettamaan tavaralaatit myyntipisteiden luokse.

Opiskelijat järjestävät tapahtumassa myös kahvilatoimintaa, aktiviteettia lapsille sekä muuta ohjelmaa. Tapahtuma järjestetään Kajaanihallilla, jossa iso halli koristellaan valitun teeman mukaisesti ja myyjille järjestetään myyntipöydät. Myös Kajaanihallin pihalta löytyy nähtävää tapahtuman aikana.

Tapahtuma itsessään on kaksi päivää kestävä. Suunnittelu aloitetaan opiskelijoiden osalta alkusyksystä. Opinnäytetyön tuotoksena tehty vastuullisuussuunnitelma tulee olemaan apuna suunnittelussa. Suunnitelmassa käydään läpi joulutorin eri osa-alueet ja se, miten niitä voidaan kehittää vastuullisemmiksi.

Kahvioon opiskelijat suunnittelevat ja leipovat myytävät tuotteet, sekä pyörittävät kahviotoimintaa tapahtuman aikana. Kajaanihallin pihalla on koju, josta saa ostettua muun muassa makkaraa. Aikaisempina vuosina joulutorilla on kuultu muun muassa musiikkiesityksiä ja lapsille on järjestetty aktiviteettia vanhempien ostoskierroksen ajaksi. Ulkona Kajaanihallin ympäristössä on järjestetty lapsille tonttupolku.

2.2 Tarkoitus, tavoite ja toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö aloitetaan tarkkaan mietitystä ongelmasta, johon opinnäytetyön aikana kehitetään vastaus. Tästä puhutaan opinnäytetyön tarkoituksena. Opinnäytetyön aiheita miettiessä tulee pohtia, mikä edistää omaa asiantuntemusta sekä verkostoitumista. Opinnäytetyötä tekevällä opiskelijalla tavoitteena on kehittää valmiuksia soveltaa opinnoissa hankittuja tietoja ja taitoja. Yksi tapa opinnäytetyön aiheen valintaan, on miettiä laajempia tavoitteita, kuten oman asiantuntemuksen kartuttaminen sekä syventäminen tai pysyvämmän ajattelu- ja toimintatapojen muutos. (Kostamo, Airaksinen & Vilkkä 2022; Opinnäytetyö n.d.)

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoitus on luoda vastuullisuussuunnitelma Kainuulaiselle joulutorille. Tarkoitus on luoda kattava tietopaketti, jotta vastuullisuudesta ja kestävästä kehityksestä tietämättömät osaavat suunnitelman lukemisen jälkeen toimia oikein. Siinä esiin tulee taloudellinen, sosio-kulttuurinen sekä ekologinen kestävyys. Opinnäytetyö pohjautuu vastuulliseen tapahtuman järjestämiseen ja sen aikana tutustutaan myös muiden tapahtumajärjestäjien toimintaan.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on auttaa tapahtuman järjestäjää kehittämään tapahtumaa vastuullisemmaksi suunnitelman avulla. Tapahtumaa on vuosittain järjestämässä uusia henkilöitä, joten tavoitteena on luoda selkeä ja kattava tietopaketti heille. Tavoite olisi luoda kestävä pohja tapahtumalle, jota muokataan vuosittain teeman mukaisesti, muistaen kuitenkin vastuullisuuden.

Henkilökohtaisena tavoitteena on kehittää omaa tietotasoa vastuullisuudesta, etenkin ekologisen kestävyys osalta. Sen myötä tavoitteena on lisätä omaan arkeen enemmän vastuullisia toimintatapoja ja valintoja. Tulevaisuudessa tavoitteena on olla osana tapahtumien järjestämistä, joten opinnäytetyön aikana kerätty tieto tulee käyttöön tulevaisuuden työelämässä. Sama koskee muitakin työympäristöjä, joissa tulee työskentelemään.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tuotetaan jokin tuotos, usein kirjallinen. Se voi olla esimerkiksi perehdytys suunnitelma, opas, esite tai uusi tuote yritykselle. Tuotos usein vastaa käytännöstä nousseeseen tarpeeseen. Toiminnallinen opinnäytetyö eroaa tutkimuksellisesta opinnäytetyöstä siten, että tutkimuksellisen työn tuloksena saadaan uutta tietoa tutkimuksen kautta (Salonen 2013, 5–6; Vilkkä 2021). Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tuotoksena on vastuullisuussuunnitelma, jonka avulla kehitetään tapahtumaa vastuullisemmaksi.

Toiminnallinen opinnäytetyö lähtee liikkeelle aiheen valinnasta ja aiheanalyysistä. Tuodaan ilmi, mitä lähdetään kehittämään ja mitkä ovat työn avainsanat. Opinnäytetyön aihe on hyvä rajata tarkasti keskeisillä käsitteillä, jotta teoriatausta on mahdollista hyödyntää perusteellisesti. Yksi keino hahmottaa teoriaa, on laatia opinnäytetyöpäiväkirja. Sen avulla käytetyt teoriat ovat helpompia hahmottaa laajuudeltaan, kuten myös opinnäytetyön osalta olennaiset asiat. Opinnäytetyössä teoria ja käsitteet toimivat pohjana työtä tehdessä, joten niiden hallitseminen on tärkeää opinnäytetyön etenemisen kannalta. (Salonen 2013, 17; Vilkkä & Airaksinen 2003, 41–43.)

Tämän opinnäytetyön aihetta mietittiin syksyllä 2021, yhdessä harjoittelukoordinaattorin kanssa. Aiheen vahvistuttua seurasi aiheanalyysiin kuuluva aiheeseen perehtyminen. Avainsanojen löytyttyä alkoi lähteiden etsintä. Lähdekritiikki on tärkeä osa lähteiden etsimistä, joten on tärkeää valita virallisia ja päteviä lähteitä. Käytössä on sähköiset tietokannat, joiden kautta löytyy luotettavia lähteitä. Apuna on käytetty myös yritysten ja toimijoiden virallisia nettisivuja. Opinnäytetyössä käytetyt avainsanat ovat vastuullisuus, kestävä kehitys, tapahtuman järjestäminen ja vastuullinen tapahtuma.

Jotta toiminnallisen opinnäytetyön idea ja tavoitteet tulevat tiedostetuiksi, harkituiksi sekä perustelluiksi, tulee laatia toimintasuunnitelma. Suunnitelmassa tulee olla opinnäytetyön tavoitteet, vaiheet, toimijat, tutkimus- ja kehittämismenetelmät, käytetty materiaali ja aineisto sekä dokumentointitavat. Ensisijaisesti kuitenkin tehdään itselle helpottava suunnitelma, jotta tiedetään mitä ollaan tekemässä. Toimintasuunnitelmassa myös osoitetaan, että opinnäytetyön ideassa ja tavoitteessa kyetään johdonmukaiseen päättelyyn. Siinä tuodaan esille myös se, että työhön sitoudutaan ja luvataan tehdä mitä on aiottu tehdä, pysyen tarkasti rajatussa aiheessa. Suunnitelma kannattaa aloittaa kartoittamalla lähtötilanne. (Salonen 2013, 17; Vilkkä & Airaksinen 2003, 26–27.)

Aiheanalyysin jälkeen, alkoi opinnäytetyösuunnitelman teko keväällä 2022. Siinä käytiin läpi teoriataustat, joita opinnäytetyössä tullaan käyttämään. Teoriataustan esittelyn lisäksi kerrottiin opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet, sekä luotiin alustavaa aikataulua opinnäytetyön raportin kirjoitukselle. Kun opinnäytesuunnitelma oli esitetty ja hyväksytty, oli edessä raportin ja tuotoksen työstäminen.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä idean ja tuotteen toteutustapaan kuuluu tutkimuksellinen selvitys. Se sisältää keinoja sekä materiaalin hankintaan että oppaan tai ohjeistuksen toteutukseen. Näitä menetelmiä ei kuitenkaan välttämättä tarvitse käyttää, sillä toiminnallisessa työssä aineiston ja tiedon kerääminen tulee tehdä harkitusti. Lopullinen toteutustapa onkin muodostettu tekijän omista resursseista, toimeksiantajan toiveista sekä kohderyhmän ja oppilaitoksen vaatimuksista. Saatu tieto pyritään turvaamaan käyttämällä valmiita tutkimuskäytäntöjä. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 56–57.)

Työstövaiheessa opinnäytetyöntekijä työstää raporttia sekä tuotostaan. Tämä työvaihe on usein kaikkein pisin ja haastavin. Vaikka työstövaihe on vaativa, on se ammatillisen oppimisen ja kehittymisen kannalta tärkeä vaihe. Tässä työvaiheessa ohjaus, tuki ja palaute ovat tärkeitä onnistumisen ja kehittymisen näkökulmista. (Salonen 2013, 18.)

Tämän opinnäytetyön raportin työstö alkoi kesällä 2022. Käsiteltäviin aiheisiin tutustuminen lähteiden kautta oli ensimmäinen työn askel. Lähteiden määrän lisääminen kuului myös raportin työstövaiheeseen suuresti. Kun on tutustunut lähteisiin tehden muistiinpanoja, on helpompaa alkaa työstämään ja kirjoittamaan itse raporttia. Tuotoksen työstämisen vaiheita käsitellään tämän opinnäytetyön luvussa 7.

Opinnäytetyön raportissa tulee ilmi mitä, miksi ja miten työ on tehty. Raportista selviää myös tulokset sekä johtopäätökset ja se, millainen työprosessi oli. Opinnäytetyössä tulee siis ilmi tekijän ammatillinen osaaminen ja se toimii tekijän ammatillisen ja persoonallisen kehityksen väli-
neenä. Raportti tuo ilmi prosessin ja oppimisen, kun taas tuotoksessa sisältö on tehty toimeksi-
antajalle, joten teksti puhuttelee kohde- ja käyttäjäryhmää. Toiminnallisen opinnäytetyön toimin-
nallisen tuotoksen tavoitteena on palvella kohderyhmää tai toimintaympäristön toimintatapoja
(Vilkkä & Airaksinen 2003, 65; Kostamo, Airaksinen & Vilkkä 2022.)

3 Vastuullisuus

Tässä kappaleessa käydään läpi vastuullisuutta. Käsiteltäviä asioita ovat mitä vastuullisuus ja vastuullinen toiminta ovat, sekä miten vastuullisuus tarkoittaa yritystoiminnassa. Näiden lisäksi käydään läpi YK:n Agenda2030 -ohjelman sisältöä, joka käsittelee vastuullisuuden tavoitteita.

3.1 Vastuullisuus yleisesti

Vastuullisuus on nykypäivänä kasvava trendi, joka on tullut osaksi arkea sekä työelämää. Nykypäivän globaalit ongelmat, kuten ilmastonmuutos ja luonnonvarojen liiakäyttö, aiheuttavat sen, että ihmiset yhä enemmän ottavat tekemiseensä mukaan vastuullisuusajattelua. Sekä kotona että yritystoiminnassa halutaan pyrkiä vastuullisempiin päätöksiin, jotta voidaan pienentää omaa hiilijalanjälkeä ja maapallon kuormittumista, tämä perustuu tulevaisuussuuntautuneisuuteen. Vastuullisuus on varsin monipuolinen ja laaja käsite, joten sen täysi ymmärtäminen voi olla vaikeaa ja vie oman aikansa. Ennen vastuullisuuden ajateltiin osittain olevan vain jokin muoti-ilmiö, joka unohtuu ajan myötä. Vastuullisuus on kuitenkin tullut jäädäkseen ihmisten tietoisuuteen ja yritystoimintaan. (Vastuullisuusraportti.fi n.d.; Portney 2015, 1, 193; Hellström & Parkkonen 2022.)

Vastuullinen toimija houkuttelee asiakkaita, jotka haluavat itsekkin toimia vastuullisesti ja sen myötä käyttävät keskivertoa enemmän rahaa tuotteisiin ja palveluihin. Vastuullisuus voi olla ratkaiseva tekijä asiakkaan päätöksenteossa, sillä yhä useammat odottavat yrityksiltä vastuullisuutta. Palvelun vastuullisuus lisää sen arvoa sekä vaikuttaa positiivisesti asiakkaan kokemukseen. Yritystoiminnassa vastuullisuus voi toimia henkilökunnan motivaattorina ja myyntivalttina rekrytoinnissa. Vastuullisuustoimet vaihtelevat arkisista asioista, kuten kierrätys, hankintaketjun ja prosessien uudistamiseen sekä yrityksen tarkoituksen uudelleen määrittämiseen. (Sustainable Travel Finland -ohjelma ja -merkki n.d.; Elinkeinoelämän keskusliitto n.d.)

Tulevaisuuden menestyjiä tulevat olemaan yritykset, jotka toimivat vastuullisesti ja osaavat viestiä toiminnastaan sekä arvoistaan asiakkaiden haluamalla tavalla. Moni toimii vastuullisesti, mutta tiedottamisen puutteen vuoksi, se ei välttämättä välity asiakkaalle. Matkailualalla vastuullisuus ei ole vain yksi matkailun muoto, vaan se on kaikkien yhteinen toimintatapa, johon kaikkien tulisi pyrkiä. (Visit Finland n.d.)

3.2 Vastuullinen toiminta

Termit, kuten vastuullisuus ja kestävä kehitys olivat yleisiä käsitteitä, joiden tarkoitusta ei täysin tunnettu vielä 1980-luvulla ja ne muuttuvat tänä päivänäkin jatkuvasti. Vastuullisuus on 1980-luvulta alkaen ollut kasvava trendi maailmanlaajuisesti. Sen perusideana ajateltiin aluksi olevan sellaiset toimintatavat, että maapallon populaatio ja taloudellinen kasvu pysyy tasaisena ilman, että se uhkaa ihmisten terveyttä, eläimiä tai kasveja. Eli maapallon resursseja ei voida käyttää ja kuluttaa loputtomiin. Vaikka vastuullisessa toiminnassa pyritään säilyttämään luonto sellaisena kuin se on, ei vastuullisuus ole synonyymi sanalle ympäristönsuojelu. Vaikka osa väestöstä väittää vastuullisuuden perustuvan luonnonvarojen säilyttämiseen alkuperäisinä, se on kuitenkin tasaisen kehityksen tason löytämistä, ilman totaalista ympäristön tuhoutumisen uhkaa. (Portney 2015, 1, 4; Hellström & Parkkonen 2022.)

Päämääränä vastuullisella toiminnalla on turvata paremmat elämisen mahdollisuudet tulevaisuuden sukupolville. Vastuullinen muutos ei toimi niin, että kehitetään yhtä osa-aluetta tuhoamalla toista. Vastuullista toimintaa ei esimerkiksi ole tehdä taloudellista kehitystä riistämällä työvoimaa. Kun edistetään tavoitteita muut tavoitteet huomioon ottaen, on toiminta vastuullista. Vastuullisuus ei ole yksi etappi yritystoiminnassa, jonka voisi unohtaa suunnitelman teon jälkeen, vaan suunnitelmaa tulee päivittää säännöllisesti. Tutkimusten mukaan asiakastytyväisyys ja asiakkaiden kokema laatutaso ovat korkeampia yrityksissä, jotka toimivat vastuullisesti. (YK-Liitto n.d; Visit Finland n.d, 4.)

3.2.1 Vastuullisuus yritystoiminnassa

Yritystoiminnassa vastuullisuudesta puhutaan yleisimmin termillä yritysvastuu. Muita samaan asiaan viittaavia termejä ovat yhteiskuntavastuu (CSR: Corporate Social Responsibility), vastuullinen yritys ja vastuullinen liiketoiminta. Nämä termit perustuvat yrityksen vastuuseen sosiaalisista, taloudellisista ja ympäristövaikutuksista. Yritys saa itse valita tapansa toteuttaa vastuullista yritystoimintaa, pysyen kuitenkin lainsäädännön ja muiden normien rajoissa. Yritystoiminnan yhteiskuntaan vaikuttavat suorat ja epäsuorat vaikutukset huomioidaan, kun toteutetaan vastuullista yritystoimintaa. (vastuullisuusraportti.fi 2016; Hellström & Parkkonen 2022.)

Yritysvastuu on tullut yritystoimintaan käsitteenä 1970-luvulla. Sen kehittymisen sai aikaan vaatimukset, joita yritykset saivat kansalaisjärjestöiltä sekä median kautta. Ansaitakseen asiakkaiden

ja sijoittajien luottamuksen, tuli yrityksillä aiheelliseksi kehittää toimintaansa vastuullisemmaksi. Aluksi yritysvastuu keskittyi sosiaaliseen vastuuseen, unohtaen ympäristönäkökulman. Nykypäivänä etusijalle ovat kuitenkin nousseet ympäristöasiat, jättäen sosiaalisen vastuullisuuden takalalle. Vastuullisuus on yrityksen jokapäiväisessä toiminnassa mukana, eikä sitä voida irrottaa siitä. (Hellström & Parkkonen 2022; Elinkeinoelämän keskusliitto n.d.)

Yrityksen vastuullisuutta voi parhaiten mitata tutkimalla heidän toimintatapojaan. Vastuulliseen toimintaan vaaditaan strategista suunnitelmallisuutta, toimintasuunnitelman jakamista henkilöstölle sekä prosessien kirjaamista. Myös tekojen ja toimintatapojen jakaminen yhteistyökumppaneille sekä asiakkaille toiminnan eri vaiheissa on tärkeää viestintää vastuullisuudesta. Perustana vastuullisuudelle on tieto, sen soveltaminen käytäntöön sekä toimintaan, omavalvonta ja viimeisenä markkinointiviestinnän keinoilla tiedottaminen. Kun yritys on vastuullisesti toimiva, se näytetään asiakkailleen ja muille yrityksille elinvoimaisena ja menestyvänä. Se toimii myös pitkällä tähtäimellä sekä tarjoaa työpaikkoja, maksaa veroja ja kehittää yhteiskunnallisiin tarpeisiin ratkaisuja. Vastuullisuuden onnistuessa, se on yritykselle suuri kilpailuetu. (Visit Finland n.d, 3.)

Keinoja, joilla saada enemmän tietoa vastuullisista toimintatavoista, ovat muun muassa koulutukset, lukeminen sekä muiden toimijoiden vertailu omaan tekemiseen. Saatua tietoa lähdetään soveltamaan käytäntöön tekemällä suunnitelma kestävän kehityksen mukaisista toimintatavoista. Näiden lisäksi luodaan turvallisuussuunnitelma ja turvallisuusasiakirja, jotka tukevat toimintaa. Perehdyttämisellä ja henkilöstön sitoutumisella yrityksen arvoihin, saadaan suunnitelma vietyä toimintaan. Vastuullisuuden omavalvonta tarkoittaa sitä, että toimija kehittää toimintaansa jatkuvasti henkilöstön ja asiakkaiden antaman palautteen pohjalta. Vastuullisuus tuodaan ilmi markkinointiviestinnässä sekä yrityksen sisällä että ulkopuolella. Ympäristöohjelmia Suomessa on useita, joiden avulla toimijoilla on helppo kehittää toimintaansa kestävästi. Näihin ohjelmiin sisältyy sertifiointi. (Visit Finland n.d, 3.)

Yrityksen kehittämisen aloittaminen vastuulliseksi voi olla vaikeaa, sillä se kattaa jokaisen yritystoiminnan osa-alueen. Sen vuoksi koulutukset ja muiden toimijoiden toiminnan tarkkailu ovat hyviä tapoja lisätä omaa tietotasoa. Esimerkiksi matkailuyrityksille muun muassa Visit Finlandin Sustainable Travel Finland (STF) -ohjelma on hyvä ja ilmainen tapa lähteä kehittämään toimintaa. Se antaa matkailuyrityksille ja -kohteille työkalut kestäväan kehitykseen. Ohjelma on seitsemän vaiheinen kehittämispolku, jonka lopuksi Visit Finlandin asiantuntijat tarkistavat täyttyvätkö kaikki kriteerit sertifikaatin saamiseksi. Saatuaan STF-merkin, voi yritys lisätä sen osaksi omaa viestintäänsä ja siten erottua edukseen. Sertifikaatin pitäminen edellyttää jatkuvaa kehitystä ja sitä tarkkaillaan. (Sustainable Travel Finland -ohjelma ja -merkki n.d.)

Tehdessään matka- tai ostosuunnitelmia asiakas usein tutkii saatavilla olevia vaihtoehtoja. Jokaisen henkilökohtaiset arvot vaikuttavat päätökseen, sillä halutaan ostaa sitä, mikä kohtaa henkilökohtaisten arvojen kanssa. Siksi vastuullinen yritystoiminta voi vaikuttaa monen asiakkaan päätökseen ja toimia siten yrityksen myyntivalttina. Tämän vuoksi vastuullista yritystoimintaa on hyvä viestiä ulospäin. Vastuullisuusviestintä voi toimia myös asiakkaan tiedon lisääjänä. Se voi edesauttaa asiakkaan ymmärrystä vastuullisesta toiminnasta, jonka myötä sitä aletaan toteuttaa myös kotona (Marjamäki & Vuorio 2021; Business Finland n.d.-a.)

Vastuullisuusviestintä tarkoittaa vastuullisesta toiminnasta viestimistä. Viestimisen tulisi olla suunniteltua ja vaikuttavaa, muiden strategisten teemojen tapaan. Mikäli vastuullisuutta on vasta aloitettu toteuttamaan, tulisi vastuullisuusviestinnästä tehdä suunnitelma. Yrityksen asiantuntijoiden tulee tehdä yhteistyötä sen laatimisessa, tai vaihtoehtoisesti apua voi pyytää yrityksen ulkopuoliselta asiantuntijalta. Suunnitelman laatimisella pyritään selventämään tavoitteet ja sen, millaista viestintää halutaan tehdä ja tuoda julki. (Marjamäki & Vuorio 2021, 125–127.)

Pidempään vastuullista toimintaa toteuttanut yritys kykenee sisällyttämään vastuullisuuden näkökulmat oman ydintoiminnan viestintäsuunnitelmiin. Usein yritykset tuovat ensimmäisenä viestinnässään esiin vastuullisuuden, mutta riittää, kun vain tuo esille sen kuuluvan heidän yrityksensä toimintaan. Vastuullisuusviestintä myös mahdollistaa alueen toimijoiden yhteistyön, tavoitteena lisätä alueen kiinnostavuutta. (Marjamäki & Vuorio 2021.) Esimerkiksi Kainuulainen joulutori voi mainostaa uusia vastuullisempia toimintatapoja ja tavoittaa sen kautta uusia asiakkaita tai yhteistyökumppaneita.

Viestinnässä tulisi tuoda esiin tekoja, ei suunnitelmia toteuttaa jotain. Tulee myös huomioida, että myös itse viestintä toteutetaan vastuullisesti. Viestintä tulee toteuttaa rehellisesti. Kerrotaan mitä tehdään ja miten, sekä ollaan avoimia kehitykselle, jota tulevaisuus voi tuoda tullessaan. Yksi ja tunnettu tapa tehdä vastuullisuusviestintää on tuoda esille toimijan mahdolliset sertifiointilogot. Tunnettuja logoja ovat muun muassa Green Key sekä Joutsenmerkki. (Marjamäki & Vuorio 2021; Business Finland n.d.-a.)

Nykypäivänä helppo tapa tehdä vastuullisuusviestintää ulospäin on sosiaalinen media ja internet-sivut. Niiden kautta tavoittaa ison määrän ihmisiä. Nettisivuille on helppo luoda oma osionsa vastuullisuudelle ja lisätä sinne eri kestävä kehityksen osa-alueet. Sosiaalisessa mediassa voi julkaista erillisiä julkaisuja eri osa-alueista ja kiinnittää ne sivuston yläosaan. Näin ne ovat ensimmäisenä katsojaa vastassa. Kuten jo aiemmin mainittu, ei pidä luvata jotain, mikä ei oikeasti kuulu

toimintatapoihin. Mahdollisia asiakaspalautteita voi julkaista, sillä asiakkaat usein lukevat toisten kokemuksia valintaa tehdessä. (Visit Finland n.d.)

3.2.2 Agenda 2030

YK:n kaikki jäsenvaltiot hyväksyivät vuonna 2015 suunnitelman (Kuva 1) paremmasta tulevaisuudesta kaikille. Sen myötä perustettiin toimintaohjelma, joka sisältää 17 kestävän kehityksen tavoitetta, joiden toteuttamiseen pyritään vuosina 2016–2030. Toimintaohjelman nimi on Agenda 2030 ja se pyrkii vastuullisiin tekoihin talouden, ihmisten hyvinvoinnin ja ympäristön kannalta. (UN Global Compact n.d.) Agenda 2030 on globaali ohjelma, joka edustaa nykypäivän tunnetuinta kestävän kehityksen viitekehystä. Se tähtää eroon köyhyydestä strategioilla, joilla voidaan varmistaa taloudellinen kasvu ja täyttää koulutukseen, terveydenhuoltoon tai työmahdollisuuksiin liittyvät sosiaaliset tarpeet. Kaikki tavoitteet huomioon ottaen, toimintaohjelmaan sitoutuneet pyrkivät hillitsemään ilmastonmuutosta sekä pitävät huolta ympäristöstä. (Deloitte n.d.) Agenda 2030 -toimintaohjelman lisäksi Suomi on tehnyt myös 2050-yhteiskuntasitoumuksen, joka on pitkän aikavälin tahtotila vastuullisemmasta Suomesta (Vinkkejä vastuullisuusviestintään n.d.).

Kuva 1. Agenda2030. (UN Global Compact)

Merkittävän Agenda 2030:sta tekee se, että sen asettamat tavoitteet ovat samat kaikille ja siinä korostuu tavoitteiden keskinäisriippuvuus. Keskinäisriippuvuudella tarkoitetaan sitä, että edistetessä tavoitteita, tulee huomioida sen vaikutus muihin tavoitteisiin. Ympäristöllistä, sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä tulisi toteuttaa samassa paketissa toistensa kanssa. (Agenda2030 n.d.)

Tavoitteita toimintaohjelmassa on useita ja ne voidaan jakaa eri osa-alueisiin, riippuen siitä, mitä asiaa ne käsittelevät. Osa-alueita ovat ihmiset, maapallo, hyvinvointi, rauha ja kumppanuus. Agenda 2030 on jatkoa vuosituhattavoitteelle ja sillä pyritään toteuttamaan ne asiat, mitä vuosituhattavoitteella ei saavutettu. Kestävän kehityksen tavoitteita (Kuva 1.) ovat seuraavat:

1. Köyhyyden poistaminen sen kaikissa muodoissa.
2. Nälän poistaminen köyhistäkin maista, ruokaturvan saavuttaminen, ravitsemuksen parantaminen ja kestävän maatalouden edistäminen.
3. Terveellisen elämän ja hyvinvoinnin takaaminen kaiken ikäisille.
4. Kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet.
5. Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo ja vahvistaa naisten sekä tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia.
6. Veden saannin varmistaminen sekä kestävä käyttö ja sanitaatio kaikille.
7. Varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille.
8. Kaikkia koskevan kestävän talouskasvun, täyden ja tuottavan työllisyyden ja säällisien työpaikkojen edistäminen.
9. Rakentaa kestävästä infrastruktuurista ja edistää kestävästä teollisuudesta ja innovaatioita.
10. Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä sekä niiden välillä.
11. Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat.
12. Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys.
13. Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan.
14. Säilyttää meret ja niiden luonnonvarat sekä edistää niiden kestävästä käytöstä.
15. Maaekosysteemien suojelu sekä niitä palauttaminen ennalleen ja edistää niiden kestävästä käytöstä.
16. Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin.
17. Tukea vahvemmin kestävän kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta. (United Nations 2015; Ulkoministeriö n.d.)

Näiden 17 tavoitteen lisäksi on julkistettu 169 alatavoitetta. Se kertoo toimintaohjelman laajuudesta ja kunnianhimoisuudesta. Äärimmäisen köyhyyden hävittäminen ja köyhyyden puolittaminen ovat isossa roolissa Agenda2030 -ohjelmassa, myös Suomessa, joka oman maan kehittämisen lisäksi auttaa muita maita. Näiden myötä yhä useampi ihminen saisi paremman elämän ja sen myötä enemmän mahdollisuuksia itsensä toteuttamiseen. Sukupuolten eriarvoisuuden poistaminen ja tasa-arvon lisääminen vähentävät syrjintää ja väkivaltaa, sekä parantaa tyttöjen koulutusmahdollisuuksia eri maissa. Tavoitteissa myös olevat kestävä kulutus ja tuotanto on avain sille, että varmistamme ettei ympäristön kantokyky ylikuormitu. Sen sijaan säästämme luonnonvaroja ja puhdasta luontoa tulevaisuuden sukupolville. (Ulkoministeriö n.d; United Nations 2015.)

4 Kestävä kehitys

Tässä luvussa käsitellään kestävää kehitystä sen kolmen osa-alueen osalta. Osa-alueissa tulee ilmi toimenpiteitä, joilla edistää ekologista, taloudellista ja sosiaalista kehitystä.

Kestävä kehitys on jatkuvaa ja ohjattua maailmanlaajuista, alueellista ja paikallisesti tapahtuvaa yhteiskunnallista muutosta. Ensimmäistä kertaa sitä käsiteltiin YK:n Brundtlandin komissiossa vuonna 1987. Siitä lähtien se on vuorovaikutteisesti edennyt laajasti. Kestävä kehitys on maan kantokyvyn rajoissa toteutettua ihmisten hyvinvointia. Kestävä kehitys jaetaan kolmeen osaan: taloudelliseen, ekologiseen ja sosiaaliseen kestävyys. Nämä kolme ovat yhteydessä toisiinsa. Esimerkkinä voidaan käyttää seuraavaa: työpaikkojen lisääminen on hyvä sosiaalisen kestävyys kannalta, mutta se lisää ympäristön kuormittavuutta. (Ympäristöministeriö n.d.; Kestävä kehitys n.d.)

Kestävää kehitystä voidaan ajatella maalina, johon yritys vastuulla pyritään. Sen tulisi näkyä yrityksen kaikessa tekemisessä ja sanoissa. Edellytys toimijan pitkäjänteiseen ja kilpailukykyiseen toimintaan, on asiakkaan kosketuspinnassa näkyvät kestävät valinnat. Matkailualalla yleisimmät kestävä kehityksen teot ovat vesi- ja energiatehokkuus, kierrätys ja jätehuolto yleisesti, paikallisten tuotteiden ja palvelujen suosiminen, paikallisten työllistyminen, sekä kulttuuriperinnön ja paikallisten kunnioittaminen. (Business Finland n.d.-b.)

4.1 Ekologinen kestävyys

Ekologinen kestävyys on kestävä kehityksen perusta ja muut kestävä kehityksen osa-alueet perustuvat siihen. Sen edistämiseksi yksi tärkeä edellytys on kansalaisten hyvinvointi, mikä liittyy sosiaaliseen ja kulttuuriseen kestävyys. Ekologisen kestävyys avulla pyritään säilyttämään biologinen monimuotoisuus sekä ekosysteemien toimivuus. Tavoitteena on tuottaa ympäristölle mahdollisimman vähän haittaa, hyötyjen tuominen alueelle sekä luonnon resurssien riittävyyden varmistaminen tulevaisuuden sukupolville. Luonnon kestokkyä pyritään ylläpitämään sopeuttamalla siihen ihmisten taloudellinen ja aineellinen toiminta. Ennen kuin aloitetaan ympäristön tilan heikkenemistä estävät toimenpiteet, tulisi kartoittaa riskit, haitat ja niistä aiheutuvat kustannukset. (Ympäristöministeriö n.d.; Opetushallitus n.d.; Vinkkejä vastuullisuusviestintään n.d.)

Ihmisten tietoisuutta ekologisesta kestävydestä voidaan lisätä ympäristökasvatuksella. Se on opimisprosessi, joka kestää koko eliniän ajan. Sen avulla kehitetään tietoisuutta ympäristöstä ja ympäristökysymyksistä. Samalla tiedostetaan oma rooli suhteessa ympäristöön sekä sen säilymiseen. Toinen tapa oppia lisää on ilmastokasvatus. Sen kautta opitaan kestäviä elämäntapoja sekä etsitään ratkaisukeskeisiä ja sosiaalisesti hyväksyttäviä keinoja siihen, miten päästöjä saataisiin vähennettyä ja hiilinieluja lisättyä. Keskeistä ilmastokasvatuksessa on oppia ymmärtämään ilmastomuutosta ja syitä miksi sitä tapahtuu. (Opetushallitus n.d.)

Matkailu voi parhaimmassa tapauksessa ohjata matkailijaa kohti ympäristön suojelua. Matkailijan luonnon arvostuksen kasvun myötä hän ohjautuu ohjaamaan varojaan suojelua kohti. Yksi ekologisesti kestävä matkailun tavoitteista onkin ilmastomuutoksen hidastaminen. Kun matkailualan yritys tekee pitkäkestoisia energiatuotannon ratkaisuja, vaikuttavat he ekologiseen kestävyys. (Vinkkejä vastuullisuusviestintään n.d.)

Business Finland on materiaaleissaan (Kestävän kehityksen periaatteet n.d.) koonnut listan kestävän matkailun kriteereistä. Matkailualan ekologisen kestävyys kriteerit löytyvät kuvasta 2.

EKOLOGISEN KESTÄVYYDEN KRITERIT

Kuva 2. Ekologisen kestävyys kriteerit matkailualalla. (Koottu Business Finlandin Kestävän matkailun periaatteista)

Uuseen näistä kriteereistä voi jokainen henkilökohtaisesti vaikuttaa omalta osaltaan. Ihmisten tietoisuutta pitäisi vain lisätä kestävä kehityksen edellyttämistä toimenpiteistä. Ekologista kestä-

vyttä voi toteuttaa muun muassa kierrättämällä ja lajittelemalla jätteet, käyttämällä julkista liikennettä ja kimpapakyytejä, säästämällä vettä sekä suosimalla ympäristöystävällisesti tuotettuja tuotteita (AAKE-Hanke 2018).

Jätteiden oikeanlainen lajittelu ja kierrätys on yksi arkisimmista teoista, joilla edesautetaan ekologista kehitystä. Kotioloissa voi jätehuollon lisäksi vähentää energian- ja vedenkulutusta lyhentämällä suihkun kestoja, pesemällä vain täysiä koneellisia pyykkiä ja tiskiä sekä sammuttamalla valot, kun niitä ei tarvitse. Kotitalouksissa tulisi suunnitella ruokailut siten, että ruokahävikin määrä jäisi mahdollisimman pieneksi ja että ruokalistalla olisi luomu- ja kasvisruokaa. Myös kotimaisten tuotteiden ja lähiruuan suosiminen edesauttaa ekologista kehitystä. Matkailuyrityksessä ja -alueilla voidaan tarkastella, onko puhdasta vettä riittävästi, onko toimiva jätehuolto, miten energia tuotetaan ja häiritseekö toiminta alueen luontoa ja ekosysteemejä. (Vinkkejä vastuullisuusviestintään n.d.) Puhdistusaineiden tulisi olla ympäristöystävällisiä, jotta haitalliset kemikaalit eivät päätyisi ympäristöön. Oman hiilijalanjäljen voi laskea esimerkiksi Sitran elämäntapatestillä, jonka vastausten pohjalta voi lähteä muuttamaan omaa elämää vastuullisemmaksi. (Elämäntapatesti n.d.) Sitran elämäntapatesti on pikatesti, jonka avulla saa yleisimmät vinkit kohti kestävä kehitystä.

4.2 Taloudellinen kestävyys

Taloudellinen kestävyys on toimintaa, joka huomioi ympäristön kantokyvyn ja tulevat sukupolvet ja edesauttaa tasapainoista talouskasvua ilman luonnonvarojen liikakäyttöä ja hävittämistä. Tämä antaa perustan muulle kestäväälle kehitykselle olemalla kestävä ja vakaa. Jotta kehitys olisi taloudellista, tulisi varmistaa, että resurssit uusiutuvat nopeammin kuin niitä käytetään. Taloudellinen kestävyys on myös perustana sosiaaliselle kestävyydelle. Sen edistäminen ehkäisee vaikeuksia, joita maailmantaloudessa syntyy sen muuttuessa. Väestön ikääntymisestä aiheutuvia sosiaali- turva- ja terveysmenoja on helpompi kohdata, kun talous on kestävällä pohjalla. (YK-Liitto n.d.; Opetushallitus n.d.; ympäristöministeriö n.d.) Kuten ekologisen kestävyuden luvussa aiemmassa luvussa, on taloudellisen kestävyudenkin kriteerit matkailualan näkökulmasta listattu Business Finlandin materiaaleissa (Kuva 3).

TALOUELLISEN KESTÄVYYDEN KRITEERIT

Kuva 3. Taloudellisen kestävyys kriteerit matkailualalla. (Koottu Business Finlandin Kestävän matkailun periaatteista)

Taloudellisesti kestävä toimija investoi pitkäaikaisiin tuotteisiin ja resursseihin, kertakäyttöhankintojen sijaan. Tarvittaessa tuotteet korjataan, eikä vaihdeta heti uusiin. Taloudellista kehitystä ei pysäytetä, vaan ihmisen toimintaa sopeutetaan luonnon ehtoihin. (Vinkkejä vastuullisuusviesintään n.d.) Kestävässä taloudessa käytetään uusiutuvia luonnonvaroja ja kohtuullisesti uusiutumattomia luonnonvaroja, sekä minimoidaan jätteet ja tehostetaan kierrätystä (Opetushallitus n.d.).

Matkailualalla taloudellinen kestävyys on tärkeää. Toivottavaa kestävyys kannalta on, että matkailijoiden tuomat tulot jäisivät paikallisten yhteisöjen ja asukkaiden hyväksi. Paikallisten työllistäminen, myös sesonkiluontoisilla aloilla, edistää taloudellista kestävyttä. (Kestävän matkailun periaatteet n.d.)

4.3 Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

Sosiaalisessa ja kulttuurisessa kestävydessä pyritään takaamaan se, että saadaan siirrettyä hyvinvoinnin edellytykset seuraaville sukupolville. Sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävä toiminta

on yhteiskunnan jäsenten yhdenvertaisuus, tasa-arvo sekä perusoikeuksien ja elämisen perusedellytysten toteutuminen. Kulttuurisesti kielten, perinteiden ja tapojen säilyttäminen ja arvostaminen on tärkeää. Se edistää rauhaa, ihmisoikeuksia ja yhteistyötä. Maailmanlaajuisia sosiaalisen kestävyys haasteita on monia, muun muassa väestönkasvu, köyhyys, ruoka- ja terveydenhuolto, tasa-arvo sukupuolten välillä ja koulutuksen järjestäminen. Näiden haasteiden poistamiseen vaaditaan tekoja sekä valtioilta itseltään että kansainväliseltä yhteisöltä. Sosiaalinen kestävyys sisältää asiat, jotka tulisi olla kaikilla läsnä elämässään. Se on fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia kokonaisvaltaisesti, mikä mahdollistaa sujuvan arjen ja elämän merkityksellisyyden. (YK-Liitto n.d.; Opetushallitus n.d.; Ympäristöministeriö n.d.; kuntaliitto 2022.)

SOSIO-KULTTUURISEN KESTÄVYYDEN KRITEERIT

Kuva 4. Sosio-kulttuurisen kestävyys kriteerit matkailualalla. (Koottu Business Finlandin kestävä matkailun periaatteista)

Suomessa sosiaalisessa kestävydessä panostetaan muun muassa ihmisten yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon sekä ekologiseen ja taloudelliseen kestävyys. Lisäksi keskitytään siihen, että kaikilla olisi oikeus sosiaaliseen hyvinvointiin, osallisuuteen ja parhaimpaan mahdollisimpaan terveyteen. Suomessa tasa-arvo toimii hyvin ja sen myötä Suomi onkin mallimaa tasa-arvon osalta. Täällä kaikilla on samanlainen mahdollisuus kouluttautua ja työllistyä, sillä olemme maailman toiseksi tasa-arvoisin maa. Inhimillisen hyvinvoinnin vertailussa ja onnellisuudessa, Suomi on maailman ykkönen. (Ympäristöosaava n.d.; Vinkkejä vastuullisuusviestintään n.d.)

Kulttuurisen kestävyysperusajatus on kulttuuriperinnön vaaliminen ja eteenpäin vieminen. Kulttuurinen alue on laaja ja se on sekä luovuuden että kulttuurisen moninaisuuden huomioimista. Sen lisäksi, että pidetään huolta omasta kulttuurista, tulisi huomioida myös muiden kulttuurien olemassaolo ja kunnioitus. Kulttuurisessa kehityksessä hyväksytään monimuotoisuus ja tasapainoinen kasvu sekä arvostetaan ja kunnioitetaan oikeuksia. (Ympäristöosaava n.d.)

Tärkeitä edellytyksiä kestäväälle kehitykselle ovat kulttuurisen kestävyysperustavoitteet rauha, vakaus, ihmisoikeudet ja hyvä hallinto. Näillä tavoitteilla pyritään yhteiskuntien rauhaan ja takaamaan tasapuolisilla oikeuspalveluilla oikeudenmukaisuuden toteutuminen. Käsitteenä rauhan ajatellaan olevan sodan vastakohta, mutta yleisesti se on valtioiden ja muiden vastaavien välinen normaali sovinnon tila. Ilman rauhaa, ei kukaan kykene kunnioittamaan toisia, nauttimaan elämästään tai käyttämään perusoikeuksiaan. Rauhaan voidaan myös yhdistää globaaleja teemoja ja arvoja. Esimerkkeinä demokratia, tasa-arvo, yhdenvertaisuus, antirasismi, ihmisoikeudet ja väkivallattomuus. Oikeudenmukaisuutta voi olla vaikeaa määritellä, mutta siihen heijastuvat valtioiden lainsäädännöt ja kulttuurit. Oikeudenmukaisuuden toteutuminen on merkittävä tekijä työhyvinvoinnissa. Tärkeää on nähdä jokainen ihminen arvokkaana ja yhdenvertaisena yksilönä. (Kulttuurinen kestävä kehitys n.d.)

5 Tapahtumat

Tämän opinnäytetyön tuotos liittyy tapahtuman järjestämiseen ja tässä luvussa käydään läpi mitä tapahtumatuotanto on ja mitä se pitää sisällään. Erillisenä osiona käsitellään vastuullisen tapahtuman järjestämistä. Lopuksi kerrotaan Suomessa järjestettävistä vastuullisista tapahtumista, joiden toiminnasta otetaan vaikutteita ja esimerkkejä tuotoksen toteutuksessa.

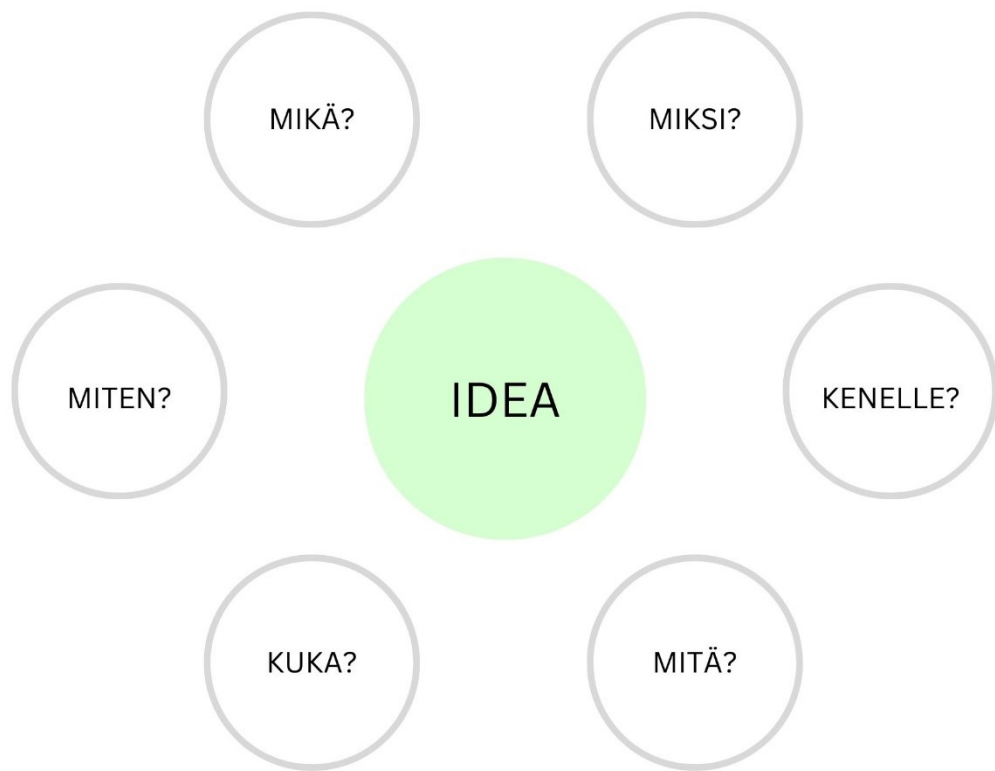
5.1 Tapahtumatuotanto

Kaikki tilaisuudet pienimuotoisista yksityisistä tilaisuuksista suuriin massatapahtumiin, lasketaan tapahtumaksi. Tapahtumiksi voidaan luokitella esimerkiksi messut, markkinat, konsertit ja muita yleisötilaisuuksia. (Korhonen, Korkalainen, Pienimäki & Rintala 2015, 6.) Tapahtuman järjestäminen voidaan jakaa kolmeen eri osaan: tapahtuman sisällön tuotantoon, tekniseen tuotantoon sekä kaupalliseen tuotantoon. Tapahtumaa ei voida järjestää pienessä ajassa, jos halutaan sen olevan laadultaan hyvä. Tapahtuman järjestämisessä eniten aikaa vie suunnitteluvaihe. Se vie noin 75 prosenttia koko prosessista. Ajoissa aloitettu suunnittelu mahdollistaa sen, että saadaan halutut tilat sekä mahdolliset esiintyjät varattua kyseiseen ajankohtaan. Suunnitteluvaihe itsessään sisältää resursoinnin, ideoinnin, vaihtoehtojen tarkistuksen, päätökset ja varmistamiset sekä käytännön organisoinnin. Jo suunnitteluvaiheen alussa on hyvä hankkia prosessiin mukaan kaikki, joiden panosta tarvitaan. Siten saadaan useita eri ideoita ja ajatuksia onnistuneen tapahtuman suunnitteluun. Suunnittelussa voi ottaa mukaan myös kohderyhmää, esimerkiksi sosiaalisen median kautta, jotta voidaan luoda uusia ideoita, jotka houkuttelisivat uusiakin kävijöitä. (Vallo & Häyrinen 2016, 189–192.)

Tämä opinnäytetyö sijoittuu teknisen tuotannon osa-alueeseen. Tekninen tuotanto sisältää asioita kuten, tapahtumapaikan valinta ja suunnittelu, ympäristösuunnittelu sekä rakentaminen ja purkaminen (Vallo & Häyrinen 2016, 193). Näihin asioihin voi sisällyttää vastuullisuuden sekä kestävän kehityksen. Nämä aiheet voidaan myös sisällyttää tapahtuman sisällön tuotantoon, jossa asetetaan tapahtumalle tavoitteet sekä päätetään tapahtuman idea, konsepti ja teema.

Tapahtuman ideoinnissa voidaan käyttää apuna kysymyksiä (Kuvio 1), joiden pohjalta lähdetään kehittämään tapahtumaa. Onnistunut tapahtumaidea vastaa kaikkiin näihin kysymyksiin ja toimii esisuunnitelmana. Kysymyksiä on kuusi ja ne käsittelevät tapahtumatuotannon eri osa-alueita.

Ideointia voi toteuttaa esimerkiksi projektiryhmän keskinäisellä aivoriihellä. (Huhtaniska & Tirronen 2019, 171.)

Kuvio 1. Tapahtumaidean kehittäminen. (Mukaillen Huhtaniska & Tirronen 2019)

Aluksi pohditaan, miksi tapahtuma järjestetään ja mihin tarkoitukseen se on. Pohditaan, löytyykö kyseiselle tapahtumalle olemassa olevaa markkinarakoa tai tilausta, ja mitkä ovat tulevat tapahtuman tavoitteet. Näiden asioiden jälkeen päätetään, kenelle tapahtuma on suunnattu, eli otetaan selvää kohderyhmästä. Kohderyhmä voi olla eri tapahtumissa hyvin erilainen ja se voidaan löytää esimerkiksi sisältöteemasta tai paikallisuudesta. Kohderyhmää käsiteltäessä suunnitellaan myös se, miten kohderyhmää tavoitellaan. Kohderyhmän jälkeen esisuunnitelmassa kuvataan tapahtumaa lyhyesti, tuomalla esiin tapahtuman tyyli sekä ohjelmasisältö, eli vastataan kysymyseen mitä. Seuraavana on kysymys kuka. Kuka tai ketkä osallistuu organisointiin ja millä resursseilla tapahtumaa tuotetaan? Toiseksi viimeisenä verrataan miten muut tekevät samanlaista työtä ja miten erotutaan muista tapahtujan tuottajista. Viimeisenä kartoitetaan, mikä tapahtumassa voi mahdollisesti mennä pieleen ja mitä riskejä tapahtumaan liittyy. (Huhtaniska & Tirronen 2019, 171.)

Kokonaisuudessaan tapahtuma on projekti, josta vastaa siihen valittu projektiryhmä. Tärkeää projektia aloittaessa on luoda projekti-, viestintä- ja markkinointisuunnitelmat. Niistä nähdään jokaiselle ohjatut tehtävät, aikataulut sekä vastuuhenkilöt. Keskeinen vastuu tapahtumasta on projektipäälliköllä, mutta taustalla voi olla myös johtoryhmää valvomassa tapahtuman edistymistä. Projektipäällikkö jakaa työtehtäviä muille projektin jäsenille. Neljä tärkeintä tekijää koordinoinnin suhteen ovat visio ja tavoitteet, asioiden varmistaminen ja tilannekatsaukset ja viestintä. Projektipäälliköllä tulee olla selkeä näkemys tapahtumasta, jota hän jakaa muille mukana oleville. (Korhonen, Korkalainen, Pienimäki & Rintala 2015, 6.)

Kainuulaisella Joulutorilla opiskelijat valitsevat projektipäällikön tai -päälliköt. Muut jakautuvat eri osa-alueisiin, kuten ohjelma, kahvio, markkinointi, turvallisuus ja rakennus. Taustalla apuna ja toimintaa ohjaamassa on opettajat, jotka valvovat ja ohjaavat opiskelijoiden suunnittelutyötä. Projektipäällikkö toimii myös viestinviejänä eri ryhmien ja päävastuullisten opettajien välillä. Aloittaessaan suunnittelun projektiryhmä suunnittelee aikataulua vuosikelloon, jota päivitetään tapahtuman suunnitelmien edetessä. Kainuulainen Joulutori on vuosittain samassa paikassa järjestettävä tapahtuma, joten suunnitellessa projektiryhmä muokkaa siitä omanlaisensa, pohjautuen kuitenkin aiempien vuosien tapahtumiin.

Suunnitteluvaiheen jälkeen koittaa tapahtuman toteutus, joka usein on prosessin lyhin osuus. Monet tapahtumat ovat kestoaltaan alle viikon kestäviä. Toteutuksessa rakentaminen ja purkuvaihe voivat viedä edemmän aikaa kuin itse tapahtuma. Toteutusvaihe on se hetki, kun suunnitelmat tulevat todeksi. Tapahtuman onnistuminen vaatii saumatonta yhteistyötä, joten jokaisen tapahtumassa työskentelevän tulee hoitaa roolinsa hyvin. Rakennusvaihe on aikaa vievä vaihe. Se on suunniteltava etukäteen, joten tulee miettiä tarkoin missä järjestyksessä rakentaminen tapahtuu ja milloin tarvikkeita voidaan toimittaa. Jokainen vaihe suunnitellaan tilan ja toimijoiden mukaan. (Vallo & Häyrinen 2016, 189, 198–199.) Tuottajalla on tapahtumassa päätehtävänä johtaa ja valvoa tapahtuman suunnitelman mukaista etenemistä. Heidän tulee varmistaa hyvät työolosuhteet tapahtuman tekijöille sekä olla tarvittaessa tukena ja apuna. (Huhtaniska & Tirronen 2019.)

Kainuulainen Joulutori on lauantain ja sunnuntain kestävä tapahtuma, mutta järjestelyt aloitetaan jo aiemmin. Tarvittavia materiaaleja sekä muita tarvikkeita aletaan kokoamaan kasaan ja pakkaamaan odottamaan kuljetusta tapahtumapaikalle. Isoin työ tapahtumapaikan rakentamisessa tehdään päivää tai kaksi ennen tapahtuman alkua. Iso halli koristellaan teeman mukaisesti

ja myyjien pöydät kasataan. Kahviotoimintaa järjestettäessä leivotaan myytäviä tuotteita jo etukäteen. Kaikki mahdollinen pyritään saamaan valmiiksi ennen kuin myyjät alkavat tuoda tavaroitaan paikoilleen.

Sunnuntaina tapahtuman päättyessä aletaan purkamaan tapahtumaa isolla joukolla. Kun myyjät ovat saaneet pöytänsä tyhjiksi ja poistuvat paikalta, alkaa järjestäjäporukka siivoamaan ja purkamaan loput omista koristeluistaan ja tavaroistaan.

5.2 Vastuullinen tapahtuma

Jotta toiminta olisi vastuullista, tulisi huomioida suorat ja epäsuorat vaikutukset ympäröivään yhteiskuntaan (vastuullisuusraportti.fi 2016). Huolimatta tapahtuman suuruudesta, tulisi se toteuttaa mahdollisimman vastuullisesti. Tapahtuman elinkaari on joka tapauksessa samanlainen, alkaen suunnittelusta ja päättyen siivoamiseen ja tiedon keräämiseen. Kaikkien tapahtuman osapuolien tulisi sitoutua vastuullisuuteen ja toimia sen mukaisesti (Pajunen 2018.)

Saavutettavuus, tapahtumaturvallisuus, ympäristö, paikallisyhteisön hyvinvointi sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen ovat asioita, joita tapahtumajärjestäjän tulee ottaa huomioon järjestäessään vastuullista tapahtumaa. Ympäristön mahdollisimman vähäinen kuormitus on siis se, mihin vastuullisella tapahtumalla pyritään. (Vinkkejä vastuullisen tapahtuman suunnitteluun n.d.) Ennen tapahtumaa, tulisi järjestäjän tehdä tiettyjä toimenpiteitä saavuttaakseen vastuullisuuden. Aluksi pitää ottaa keskeiset kumppanit koolle ja edistää heidän kanssaan kestäviä ratkaisuja. Tapahtumakumppaneiden kanssa tulisi suunnitella, miten tapahtuma järjestetään kestävästi. Koko tapahtumaorganisaation ympäristötietoisuutta tulee lisätä ja kaikkien tulee sitoutua toimimaan kestävästi. (Pajunen 2018.)

Tapahtuman aikana keskitytään eri osa-alueiden toteutukseen kestävästi. Pyritään esimerkiksi käyttämään vihreää sähköä. Lisäksi tulisi pyrkiä käyttämään kestäviä tuotteita. Kaikki ylimääräinen pitäisi jättää pois, jottei tule turhia oheistuotteita ja niiden tuotantoa. Ruokatarjoilussa tulisi hyödyntää lähiruokaa ja yleisesti kotimaisia tuotteita. Myös kasvisruokaa kannattaa suosia, sillä se on kestävämpää. Kannattaa myös miettiä, mikä asiakkaille maistuu ja tehdä tarjoilut sen pohjalta. Ruokahävikistä huolehtiminen kuuluu myös suunnitella etukäteen. Tapahtumapaikka tulisi valita siten, että se on helposti saavutettavissa ja sieltä löytyisi jo yleisötilaisuudelle sopivat puitteet. Tapahtumapaikan tulisi myös olla esteetön, jotta myös liikuntarajoitteiset pääsevät paikalle.

Kiertotalousratkaisut olisi hyvä saada siirrettyä myös tuleviin tapahtumiin. Kaiken kaikkiaan tapahtuman ekologisuuden arviointi olisi hyvä suorittaa ulkopuolisen toimijan toimesta. Tapahtuman jälkeen käydään kumppaneiden kanssa läpi, miten tapahtuma onnistui ja mitä parannettavaa löytyy. Tiedot kerätään ja siirretään seuraavalle järjestäjälle. (Pajunen 2018; Vinkkejä vastuullisen tapahtuman suunnitteluun n.d.)

5.2.1 Vastuullisessa tapahtumassa huomioon otettavat osa-alueet

Tapahtumissa on lähes poikkeuksetta useita eri osa-alueita. Näissä kaikissa tulisi toimia vastuullisesti ja huomioida kestävä kehitys. Seuraavaksi käydään läpi eri osa-alueet ja mitä niiden suunnittelussa vaaditaan, jotta ne olisivat vastuullisia. Käsiteltäviä osa-alueita ovat tapahtuma-alue ja -ympäristö, mahdolliset tarjoilut, teema ja ohjelma, jätehuolto, turvallisuus ja sosiaalinen vastuu.

Ensimmäisenä tapahtumapaikan valinnasta. Järjestäjällä tulisi olla selvillä kriteerit, joita hän tapahtumapaikalta odottaa. Vastuullisen tapahtumapaikan tulisi olla helposti saavutettavissa julkisilla kulkuvälineillä, minkä myötä autoista tulevat päästöt vähenisivät. Tapahtumapaikalla tulisi myös pystyä varmistamaan, että siellä onnistuu jätteiden lajittelu ja kierrätys, energiaratkaisut ja vedenkäyttö. Tärkeä huomioon otettava asia tapahtumapaikan valinnassa on varmistaa paikan esteettömyys, jotta tapahtumaan saapuminen on mahdollista kaikille. (Tapahtumantekijät n.d.; Korkalainen, Pienimäki & Rintala 2015, 13.)

Jätehuolto on tapahtumassa tärkeässä roolissa. Jätteenä luetellaan kaikki materia, jota ei enää voida uusiokäyttää. Jätteen sisältämät myrkyt ja taudinaiheuttajat voivat aiheuttaa muun muassa maaperän, veden ja ilman pilaantumista sekä erilaisia terveyshaittoja. Jätehuollon ohjeet perustuvat jätelakiin. Se sisältää säännöksiä jätteiden synnyn ehkäisemisestä jätehuollon järjestämiseen. Jätehuollon järjestämisestä tapahtumassa vastaa järjestäjä. Tapahtumassa tulee olla toimiva jätehuolto, jossa jäte lajitellaan oikein ja toimitetaan hyötykäyttöön. Toimimalla niin, vähennetään jätteiden aiheuttamia haittoja ja edistetään ympäristövastuullisuutta. Kierrättämällä jäte ehkäistään sen päätymistä kaatopaikalle. (Lindroos & Teriö 2012.)

Turvallisuudesta tapahtuman järjestäjällä on vastuu kaikkien paikallaolijoiden osalta. Pelastuslain mukaisesti, tapahtuman järjestäjän tulee laatia pelastussuunnitelma. Sillä pyritään varautumaan omatoimisesti ja ehkäisemään mahdollisia onnettomuuksia, tapaturmia ja vahinkoja. Toinen työväline turvallisuuteen on turvallisuussuunnitelma. Tämä voidaan myös yhdistää pelastussuunni-

telmaan. Turvallisuuksuunnitelma on kuitenkin pelastussuunnitelmaa laajempi, joka kattaa pelastussuunnitelmasta puuttuvat asiat. Tietoja, joita turvallisuuksuunnitelmaan vaaditaan, ovat tapahtuman nimi, paikka ja ajankohta, järjestäjät, tapahtuman riskit, viestintä ja ensiapu. Näiden suunnitelmien lisäksi tapahtumaan voidaan mahdollisesti tarvita myös ensiapupiste. (Korkalainen, Pienimäki & Rintala 2015, 20.)

Tapahtuman tarjoiluja suunniteltaessa tulee huomioida tapahtumapaikka ja ajankohta. Tulee varmistaa, että tapahtumapaikalla tarjottavat saadaan säilytettyä oikein ja vastuullisesti. Esimerkiksi kylmäketju ei saa katketa, koska se voi johtaa ruokamyrkytykseen. Tuotteiden suunnittelussa tulisi myös huomioida erikoisruokavaliot. Lisäksi tulisi suorittaa sesonkiajattelua ja suosia paikallista ja lähiruokaa. Sesonkiajattelulla pyritään käyttämään sen hetkisen sesongin tuotteita ja mielellään kotimaisia. Kun suunnitellaan tuotteiden määrää, olisi hyvä pyrkiä sellaiseen lopputulokseen, jonka seurauksena syntyy mahdollisimman vähän hävikkiä. Vertailemalla aiempien vuosien lukuihin, voidaan arvioida tulevan tapahtuman määrää. (Tapahtumantekijät n.d.; Lindroos & Teriö 2012.)

Teemaa ja tapahtuman ohjelmaa kannattaa suunnitella pyrkiä tekemään mahdollisimman vastuullisesti. Kannattaa miettiä, tarvitseeko tehdä uusia hankintoja vai voisiko hyödyntää aiempien vuosien koristeluja ja muita materiaaleja. Jotta vastuullisuus toteutuu, hankinnoissa tulee ottaa huomioon kestävä kehitys ja tuotteiden valinnassa valita ympäristömerkittyjä tuotteita. Pidempi-aikaisten tuotteiden käyttö on vastuullisempaa kuin kertakäyttöisten ja tämän takia on parempi suunnitella hankinnat pidemmällä tähtäimellä, yhden tapahtuman sijaan. Tapahtuman aikana ja sen jälkeen kerättävä palaute on parempi tehdä sähköisesti, eikä hankkia isoa määrää palautelomakkeita, joista mahdollisesti suuri osa jää käyttämättä. (Lindroos & Teriö 2012, 24.)

Sosiaalisen vastuullisuuden osalta tapahtumassa tulee ottaa huomioon ihmisiin kohdistuvia asioita. Tapahtumapaikan valitsemisen kohdalla mainittu esteettömyys on yksi iso osa tapahtuman sosiaalista vastuullisuutta. Tapahtuman pitäisi esteettömyyden lisäksi olla saavutettavissa kaikille halukkaille. Ketään ei saa kohdella eriarvoisesti tai estää tapahtumaan pääsyä. Tapahtuman turvallisuudella myös ehkäistään väkivaltatilanteita sekä mahdollisesti syrjintää tai rasismia.

5.2.2 Esimerkkejä vastuullisista tapahtumista ja tapahtuman järjestäjistä

Ensimmäinen esimerkki vastuullisesta tapahtumasta on Joensuussa järjestettävä festivaali Ilosaarirock. Yksi heidän arvoistaan on luonnonsuojelu, joten he ovat tehneet toimenpiteitä sen eteen.

Heillä on oma vastuullisuussuunnitelma, jossa he kertovat toimenpiteensä kohti vastuullisuutta. He kertovat sivuillaan, mitä vastuullisuus heille on. Heille se tarkoittaa hiilivastuullisuutta, vihreää sähköä, kierrätystä, ympäristöystävällistä ruokaa ja juomaa, paikallisesta luonnosta ja kulttuurista huolehtimista sekä yhdenvertaisuutta ja toisista välittämistä. Ilosaarirockille on myönnetty myös kansainväliset Green'n'Clean -ympäristösertifikaatti sekä A Greener Festival Award -tunnustus. (Ilosaarirock n.d.)

Kansainvälinen urheilutapahtuma Ruka Nordic on myös matkalla kohti vastuullisempaa tapahtuman järjestämistä. Vuoden 2022 Ruka Nordicissa painopisteenä olivat vapaaehtoiset ja heidän hyvinvointinsa. Vapaaehtoisia kisojen järjestäminen vaatii paljon ja tapahtuman kautta järjestäjät tukevat eri urheiluseurojen ja yhdistysten toimintaa. Ruka Nordicille lähdetään tavoittelemaan Ekokompassi-ympäristösertifikaattia ja osana prosessia Ruka Nordicille on tavoitteena rakentaa ympäristöohjelma, jota he aikovat päivittää vuosittain. Tapahtuman ruokailuissa on vaihdettu täysin muovittomiin kertakäyttöastioihin ja lounaissa käytettävän raaka-aineen kotimaisuusaste on yli 90 prosenttia. (Kohti kestävämpää Ruka Nordicia 2022.)

Helsinki on kaupunkina sitoutunut vastuullisuuteen kaikessa toiminnassaan. He käsittelevät vastuullisuutta kaikilla kestävän kehityksen kolmella osa-alueella. Ympäristöön liittyvän vastuullisuuden toimintatapoja heillä on muun muassa Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä sekä saavutettavuus, joka heidän toiminnassaan tarkoittaa tapahtumien ohjaamista joukkoliikenneyhteyksien ääreen. Sosiaalisesta vastuullisuudesta he tuovat ilmi esteettömyyden, vapaaehtoisuuden, työllistymisen ja turvallisuuden kaikille kävijöille. Helsingin kaupungin taloudellinen vastuullisuus näkyy investoinneissa tapahtuma-alueisiin ja infraan. Nämä teot tekevät tapahtumien järjestämisestä ekologisempaa ja kohtuun hintaista. (Tapahtumallisuus Helsingissä n.d.)

6 Vastuullisuussuunnitelman toteutus

Tuotoksen toteutus sisältää seitsemään eri osiota. Niitä ovat aloitus-, suunnittelu-, esi-, työstö-, tarkistus- ja viimeistelyvaiheet (Salonen 2013). Tässä opinnäytetyön raportin vaiheessa käydään läpi tuotoksen (Liite 1) toteutusta yksityiskohtaisesti, jakaen osiot neljään eri vaiheeseen.

6.1 Lähtötilanne ja tuotoksen suunnittelu

Aloitusvaihe alkaa siitä, kun saadaan idea kehittämishankkeen ideasta. Siinä kerrotaan siitä, mitä ollaan tekemässä ja kenelle. (Salonen 2013, 17.) Tämän tuotoksen idea lähti halusta lisätä tietotasoa vastuullisuudesta sekä tapahtuman järjestämisestä. Toiminnallisen opinnäytetyön aihe oli ensin hieman hukassa, mutta sitten aiheeksi keksittiin toteuttaa vastuullisuussuunnitelma, jota lähdettiin työstämään eteenpäin.

Suunnitelmassa käsitellään tapahtuman eri osa-alueita, joka sai pohtimaan, miten suunnitelma olisi selkeintä toteuttaa. Tekijän roolissa on kuitenkin vastuu kehittää toimiva tuotos toimeksiantajalle. Kainuulaisen Joulutorin järjestävä projektiryhmä muuttuu vuosittain, joten vastuullisuussuunnitelman tulisi olla selkeä jokaiselle uudelle tekijälle. Sen vuoksi vastuullisuussuunnitelman olisi tarkoitus olla helppolukuinen, mutta kaikki tarvittava tieto huomioiden. Suunnitelman toteutuksen ensimmäinen vaihe oli oman tietotaidon lisääminen.

Tietoa vastuullisuudesta, kestävästä kehityksestä ja tapahtumatuotannosta oli vain pintaraapaisun verran, joten lähteiden ja teorian etsintä vei aikaa. Kun perusajatus alkoi hahmottua, oli helpompaa lähteä suunnittelemaan vastuullisuussuunnitelmaa.

Suunnitteluvaiheessa tehdään ideasta konkreettinen. Tässä vaiheessa luodaan kirjallinen kehittämissuunnitelma, jossa tulee ilmi muun muassa tavoitteet, vaiheet, materiaalit ja aineistot sekä tiedonhankintamenetelmät ja dokumentointitavat. Tässä suunnittelun vaiheessa opinnäytetyön tekijä ei kykene suunnittelemaan tarkasti kaikkia työskentelyn asioita. (Salonen 2013, 17.)

Kirjallinen kehittämissuunnitelma oli tämän opinnäytetyön kohdalla opinnäytesuunnitelma. Siinä esiteltiin alustavaa teoriataustaa sekä miksi tämä opinnäytetyö tehdään. Tämän työn suunnitteluvaiheessa kirjallisuutta tuli etsittyä sähköisistä tietokannoista sekä ammattikorkeakoulun kirjas-

tosta. Yksi apu vastuullisuuden ymmärtämisessä olivat myös Visit Finlandin seminaarit, joissa käsiteltiin vastuullisuutta. Lähteitä onnistui myös löytämään samoja aiheita käsittelevistä opinnäytetöistä, jotka useimmiten johtavat sähköisiin tietokantoihin. Aiheen rajautuminen vastuullisuuteen, kestävään kehitykseen ja tapahtuman järjestämiseen auttoi kirjallisuuden etsinnässä kyseisten avainsanojen kanssa. Suunnitteluvaiheessa tiedon keräys on tärkeää ja vie aikaa. Tuotoksen suunnittelun aikana tutkimisen kohteena olivat vastuullisen tapahtuman periaatteet sekä tapahtuman järjestämisen oppaat.

Tavoitteena tuotoksen kehittämislä on, että toimeksiantaja voi kehittää tapahtumaansa vastuullisemmaksi. Sen vuoksi vastuullisuussuunnitelmassa tulee käydä läpi kaikkien eri osa-alueiden kehittämistarpeet. Tavoitteena on siis laatia opas, jonka luettuaan järjestäjät tietävät mitä tehdä tai mitä muuttaa toiminnassaan. Suunnittelu on aikaa vievä prosessi, koska olen melko tarkka siitä, että tiedän mitä teen ja miten. Toteutusvaiheessa helpottaa tekemistä se, että on suunnitellut työn etenemistä ja hallitsee teoriataustan.

6.2 Toteutus

Suunnitteluvaiheen jälkeen siirryttiin esivaiheen yli työstövaiheeseen. Tässä vaiheessa alkaa todellinen työstäminen lopullista tuotosta kohti. Vaiheista se on pisin ja vaativin, mutta ammatillisen oppimisen kannalta tärkeä. (Salonen 2013, 18.)

Tämän opinnäytetyön työstövaihe alkoi hyvin, kunnes tuli esteitä ja eteneminen hidastui ja jäi lopulta tauolle. Kohti vastuullisuussuunnitelman toteutusta, oli edessä pitkä tie teoriaa, jotta oppii mitä kaikkea vastuullinen toiminta pitää sisällään. Vastuullisuus on laaja käsite, joka pitää paljon sisällään, minkä vuoksi sisäistämistä on paljon.

Itse vastuullisuussuunnitelman toteutus aloitettiin käymällä läpi Kainuulaisen Joulutorin osa-alueita. Niiden pohjalta luotiin jokaiselle oma sivu, jossa käsitellään kyseisen osa-alueen vaatimia vastuullisia toimintatapoja. Osa-alueita suunnitelmassa ovat tapahtumapaikka, ympäristöön vaikuttavat asiat, turvallisuus, kahviotoiminta, materiaalit ja hankinnat, sosiaalinen vastuu sekä markkinointi ja viestintä. Nämä osa-alueet koin itse tällä hetkellä ajankohtaisiksi, joita lähteä kehittämään. Myöhemmin Joulutorilla voisi mahdollisesti kehittää myös muita osa-alueita.

Ensin aloitin tapahtumapaikan valintaan liittyvillä asioilla. Siihen sisältyy vähän jokaista kestävän kehityksen osa-aluetta, joten sitä joutui jakamaan eri osioihin, jotta kaikki olisi selkeää. Tapahtumapaikan valinnassa muun muassa saavutettavuus perustuu siihen, että tapahtumaan olisi kaikilla mahdollisuus päästä. Isoin näkökulma saavutettavuuteen on paikan esteettömyys. Tulee siis ottaa huomioon, että myös liikuntarajoitteiset, kuten pyörätuolilla liikkuvat, pääsevät myös ongelmitta sisään. Kainuulaisella Joulutorilla tämä on mahdollista, joten tapahtumapaikkana se on hyvä. Halli on myös tilava, joten myyntipöytien kiertäminen onnistuu pyörätuolillakin. Myös sijaintinsa osalta Kajaanihalli on tapahtumapaikkana hyvä, koska se on lähellä Kajaanin keskustaa, joten sinne on mahdollisuus saapua kävellen tai paikallisliikenteen palveluja käyttäen. Iso osa kuitenkin saapuu paikalle omalla autollaan, mikä tarkoittaa päästöjen määrän kasvua.

Seuraavaksi käsiteltävänä aiheena oli ympäristöön vaikuttavat asiat tapahtumatuotannossa. Iso osa vastuullista tapahtumaa on toimiva jätehuolto. Jätehuolto on jätelaillakin tuotu pakolliseksi osaksi tapahtumatuotantoa. Jokaisen tulisi pyrkiä olemaan ekologisempi ehkäisten jätteen määrää kierrättämällä esimerkiksi lasin, muovin, paperin ja pahvin. Kainuulaisella Joulutorilla tapahtuma-alue on melko suuri, joten roska-astioita tulisi olla useita. Niitä tulisi olla myös myyjien pöytien läheisyydessä, jotta kaikki mahdollinen roska päätyisi suoraan sille tarkoitettuun astiaan, mikä myös nopeuttaa tapahtuman jälkeistä siivousta. Etenkin ulkona on tärkeää olla riittävästi jäteastioita, jotta roskia ei heitettäisi maahan, josta ne tuulen mukana karkaisivat ja jäisivät luontoon. Tapahtuman jälkeen tulisi hoitaa kierrätysastioiden kuljetus ja tyhjennys oikeaan paikkaan, jolle kierrätyspistettä löydy ihan tapahtumapaikan vierestä.

Jätehuollon lisäksi pohdin, onko Kajaanihallilla mahdollista vaikuttaa energiankulutukseen tapahtuman aikana. Onnistuisiko esimerkiksi lämpötilan laskeminen parilla asteella, sillä suurin osa asiakkaista kuitenkin kulkevat alueella talvitakki päällä. Myyjien ja tapahtuman henkilökunnan kannalta tämä voi kuitenkin olla haastavaa, sillä halli voi olla liian kylmä. Ulko-ovet tulisi kuitenkin pitää kiinni, sillä ulkoa tuleva kylmä ilma vain lisäisi lämmityksen tarvetta, mikä lisäisi energiankulutusta. Toinen näkökulma säästöön olisi valaistuksen määrä. Tarvitaanko tapahtuman aikana kaikkia ison hallin valoja, vai voisiko päällä olla vain osittainen valaistus.

Tapahtuman turvallisuus on iso sosiaalisen vastuullisuuden osa. Sen avulla varmistetaan kaikille positiivinen kokemus tapahtumasta ja ennaltaehkäistään mahdollisia riskejä. Tapahtuman järjestäminen vaatii turvallisuus- ja pelastussuunnitelmia, jotka toimitetaan viranomaisille hyväksyttäväksi. Kainuulaisella Joulutorilla tämä tuotetaan turvallisuustiimin kesken. Lisäksi Kajaanihallilla

tehdään turvallisuuskävely, jotta jokainen järjestäjiin kuuluva tietää, mistä löytyvät hätäpoistumistiet sekä sammutusvälineet. Joulutorilta löytyy usein myös ensiapupiste, mikäli sattuu vastaan tilanne, että sitä tarvitaan. Tämä luo turvallisuuden tunnetta asiakkaalle.

Liikenteenohjauksella turvataan toimiva liikenne tapahtuma-alueen parkkipaikalla, jotta välttyäisi vaaratilanteilta. Oikeanlaisella pysäköinnillä turvataan myös se, että sairas- tai tulipalotilanteissa hälytysajoneuvoille on reitti avoinna. Kajaanihallin pihalta löytyy melko iso parkkipaikka, sekä läheisyydestä muitakin parkkipaikkoja, joten ohjausta on hyvä olla.

Järjestyksen valvonnalla tapahtumissa, kuten Kainuulaisella Joulutorilla, ennaltaehkäistään väkivaltatilanteita sekä muita vääryyksiä, kuten syrjintää ja rasismia. Tämä osuus kuuluu myös sosiaaliseen vastuullisuuteen, sillä ketään ei saisi jättää ulkopuoliseksi tai kohdella eriarvoisesti. Kaikkia kohdellaan samalla tavalla, oli vastassa kuka tahansa. Kaikkien huomioon ottaminen liittyy myös kahviotoimintaan.

Kahviotoiminnan osalta lähdin pohtimaan tarjoiluja ja niiden ekologista ja taloudellista puolta. Kahviossa myydään leivonnaisia juomien kera. Tarjoiluissa vastuullisuutta on suosia sesonkituotteita sekä kotimaista ja lähiruokaa. Tämä edistää suomalaisten maanviljelijöiden sekä muiden ruoantuottajien taloudellista kehitystä. Ekologista kotimaisen valitseminen on myös sen vuoksi, että kaukaa tulevien tuotteiden tuonti Suomeen aiheuttaa paljon päästöjä ja tuotteet on käsitelty säilytysaineilla. Tarjoiluissa tulisi myös huomioida erikoisruokavaliot. Yleisimpiä nykypäivänä ovat gluteeniton, kasvis/vegaani -ruokavaliot sekä maidottomuus. Kahviossa käytettävät mikit, lautaset ja mahdolliset aterimet tulisi olla muovittomia, jotta ne olisivat ekologisempia. Joka tapauksessa tulisi nekin kierrättää oikein, laittamalla esille useamman roska-astian eri materiaaleille.

Ruokahävikin määrä on melko suurta ja sitä tulisi pyrkiä vähentämään. Itse näkisin hyväksi tavaksi suunnitella tarjoiltavien määrää verraten aiempien vuosien kävijämäärään. Koronavuosien jälkeen voi tosin olla haastavaa arvioida kävijöiden määrää, mutta sitten voi tutkia aikaa ennen koronaa. Ruokahävikin osalta tulisi myös varmistaa ruokien oikeanlainen säilytys myös tapahtuman aikana. Pitää olla käytössä kylmälaitteet, jotta tuotteiden kylmäketju ei katkea, koska se voi aiheuttaa ruokamyrkytyksiä. Energian säästämisen osalta kahviossa tulisi esimerkiksi vettä keittää kerralla enemmän, ettei koko ajan tarvitse olla keittämässä lisää.

Kainuulaiselle Joulutorille valitaan vuosittain teema, jonka myötä esimerkiksi koristeet vaihtelevat hieman joka kerta. Olisi kuitenkin ekologisempaa uusiokäyttää aiempien vuosien koristeita, sen sijaan että tehtäisiin ja hankittaisiin aina uusia. On muutenkin kestävämpää tehdä pidempiai-

kaisia hankintoja sen sijaan, että ostettaisiin aina uusi, vaikka vanhakin on käyttökelpoinen. Mahdollisten oheistuotteiden kanssa tulisi miettiä, ovatko ne tarpeen vai onko ne vain materiaa, joita jää iso määrä omiin varastoihin.

Kainuulaisella Joulutorilla tehdään palautekyselyjä, jotka mielestäni voitaisiin tehdä täysin digitaalisesti. Näin ei tarvitsisi tulostaa isoa määrää palautekyselylappuja, joita mahdollisesti jää iso määrä käyttämättä. Digitaalisen version avulla myös palautteiden käsittely helpottuisi. Voitaisiin esimerkiksi jakaa QR-koodi, jonka kautta ihmiset pääsisivät puhelimillaan antamaan palautteen. Asiakkaiden palautteen avulla voidaan myös lisätä vastuullisuutta kuuntelemalla asiakkaiden mielipiteitä ja mahdollisesti toteuttamalla heidän kehitysideoitaan.

Viimeisenä asiana tuotoksessa käsittelin viestintää ja markkinointia. Kuten luvussa 3.3 on kerrottu, on vastuullisuusviestintä vastuullisista toimintatavoista tiedottamista niin ulkoisesti kuin sisäisesti. Sisäisesti vastuuhenkilön tulisi kertoa esimerkiksi projektiryhmälle, miten heidän tulisi vastuullisuutta toteuttaa ja miten sitä tuodaan ilmi markkinoinnissa. Markkinoinnista olisi hyvä tehdä suunnitelma, jotta muistetaan tuoda kaikki osa-alueet ilmi ja oikein, että markkinointikin olisi vastuullista. Kainuulaisen Joulutorin osalta tuotoksessa tulee ilmi se, miten uusi projektiryhmä pitäisi tutustuttaa aiheeseen sekä millaista markkinointia markkinointitiimin olisi hyvä tehdä, jotta se mahdollisesti toisi lisäarvoa tapahtumalle ja parantaisi sen imagoa.

6.3 Valmis tuotos

Ennen valmista tuotosta on tarkistus- ja viimeistelyvaihe, joka voi viedä paljon aikaa. Tässä vaiheessa voi mukana olla toimeksiantaja tai muu mukana oleva henkilö. Raportti tulee kuitenkin kirjoittaa itse. Kun viimeistely on saatu tehtyä, on edessä valmis tuotos. Se esitellään ja mahdollisesti jaetaan eteenpäin. (Salonen 2013, 18–19.)

Vastuullisuussuunnitelma ei ole ikinä lopullinen, koska kestävä kehitys ja sen osa-alueet kehittyvät koko ajan. Suunnitelmaa pitää siis päivittää tarpeen mukaan. Tämän opinnäytetyön tuotos oli loppujen lopuksi melko nopeasti viimeistelty, johtuen opinnäytetyön viivästyneestä valmistumisesta.

Tarkistusvaiheessa sain palautetta ja kommentteja, että runko on hyvä, mutta asioita pitäisi avata enemmän tekstin muotoon. Aloitin saatujen korjausehdotusten läpikäymisellä ja sen jälkeen täydentäen vastuullisuussuunnitelmaa. Tekstiä tarvitsi lisätä enemmän, jotta se olisi enemmän neuvonantava, eikä vain luettelo tee näin, tee noin.

Valmista tuotosta ei kerennyt kukaan ulkopuolinen arvioimaan, kuten alun perin oli tarkoitus, joten toimivuutta arvioi vain itse tekijä sekä ohjaava opettaja. Tuotoksen esityksessä läpi käydään sen vaiheet, mihin teoriataustoihin tehdyt valinnat ovat perustuneet sekä itse lopputulos. Valmis tuotos lähetetään toimeksiantajalle sellaisena versiona, jota he voivat tulevaisuudessa päivittää ja muokata kehityksen edetessä.

7 Pohdinta

Opinnäytetyön aihe keksittiin siitä, kun käytiin läpi mielenkiinnon kohteita ja puheeksi tulivat vastuullisuus sekä tapahtuman järjestäminen. Tapahtuma-ala kiinnostaa, oli tapahtuma mikä tahansa, ja vastuullisuus on koko ajan kasvamassa isommaksi osaksi ihmisten toimintaa. Lopullisen idean aiheesta kuultuani olin siihen tyytyväinen.

Tarkoituksena oli luoda vastuullisuussuunnitelma, jota toimeksiantaja voi käyttää apuna kehitystyössä. Koen tämän onnistuneen, sillä suunnitelmasta saa käsityksen eri osa-alueiden vastuullisista toimenpiteistä.

Tavoitteena oli auttaa Kainuulaista Joulutoria kehittämään tapahtumaa vastuullisemmaksi, mutta koska opinnäytetyön valmistuminen viivästyi, ei suunnitelman toimivuutta voitu testata ja arvioida. Henkilökohtaisena tavoitteena minulla oli lisätä omaa tietotasoa etenkin vastuullisuuden ja kestävä kehityksen osalta. Toisena tuli tapahtuman järjestäminen, josta minulla aiempien projektien ja työtehtävien kautta oli jo entuudestaan hieman kokemusta ja tietoa. Vastuullisuudesta ja kestävästä kehityksestä koen saaneeni ymmärryksen, vaikka alkuun olikin vaikeaa löytää ero niiden välillä. Useissa lähteissä niistä puhutaan synonyymeina, joten piti löytää rajaava tekijä näille. Eri aineistojen läpikäymisen jälkeen uskon ymmärtäneeni eron.

Ohjaavia kysymyksiä opinnäytetyössä oli mitä on vastuullisuus ja kestävä kehitys sekä miten järjestää vastuullinen tapahtuma. Näihin löytyi vastaus opinnäytetyön aikana, joten koen sen onnistuneeksi. Uskon kuitenkin, että jos raporin teko ei olisi viivästynyt, olisi ollut mahdollista luoda laajempi käsitys vastuullisesta tapahtuman järjestämisestä.

7.1 Ammatillinen osaamisen kehittyminen

Ammattikorkeakouluissa on opiskelijoille määritelty työelämän edustajien kanssa valmiudet, eli kompetenssit, joita valmistuvan opiskelijan tulisi taitaa. Kompetenssit ovat isoja kokonaisuuksia, jotka jaetaan ammatillisiin ja yhteisiin kompetensseihin. Yhteiset kompetenssit toimivat perustana työelämässä toimimiselle, yhteistyölle ja asiantuntijuuden kehittymiselle. Ammatilliset koulutuskohtaiset kompetenssit käsittelevät alakohtaisia valmiuksia, joita opiskelija tarvitsee tulevaisuuden työelämässä. (Kajaanin Ammattikorkeakoulu n.d.)

Ensimmäisenä tarkastellaan oppimisen taitoja, johon sisältyy kyky arvioida ja kehittää osaamista ja oppimistapoja, tiedonhankinta ja lähdekritiikki sekä kyky ottaa vastuuta ryhmän oppimisesta ja opitun jakamisesta. Tämän opinnäytetyön jälkeen koen, että osaan soveltaa keräämääni tietoa aiheesta. Myös lähteiden etsintä ja lähdekritiikki ovat kehittyneet, sillä aina ei ollut tiettyä kirjaa saatavilla, joten täytyi etsiä vastaava asia eri lähteestä. Uskon, että kun asiantuntijuus kehittyy jossain aiheessa, on myös helpompaa erottaa, mikä lähde on pätevä ja mikä ei. Opitun jakamisessa koen onnistuneeni vastuullisuussuunnitelman verran. Siihen jaoin tietoa eri kestävän kehityksen osa-alueista, joita huomioida tapahtumassa.

Eettisen osaamisen osalta koen onnistuneeni, sillä se pitää sisällään kestävän kehityksen soveltamista, jota minä tämän opinnäytetyön aikana toteutin. Esimerkiksi tasa-arvoisuuden sekä muiden huomioon ottamisen osalta. Koen myös onnistuneeni vastuun ottamisessa työni suhteen. Työn edistyminen oli hetken aikaa tauolla ja tein sitä melko pitkään itsenäisesti, ilman välipalautteita ohjaavalta opettajalta. Vastuun kannoin myös työn viivästymisestä ja sen loppuun viemisestä, vaikka aikaa jäi enää vähän viimeistelyyn ja tarkempaan työskentelyyn.

Työyhteisöosaamisen kannalta opinnäytetyön myötä minulla kehittyi vain tietotekniikan käyttö sekä itsenäinen työskentely. Nämä taidot minulla olivat jo ennestään melko hyvin hallussa, mutta ne kehittyivät opinnäytetyön aikana, sillä työ eteni lähes alusta loppuun itsenäisesti tietotekniikan avulla.

Innovaatio-osaamiseni kehittyi kompetensseista eniten. Jouduin kehittämään itselleni toimivan työskentelytavan opinnäytetyön suhteen, sekä jouduin tekemään ongelmanratkaisua, kun ei ollut pääsyä kaikkiin niihin materiaaleihin, mitä esimerkiksi kampuksen kirjastolta olisi löytynyt. Nykypäivänä onneksi on mahdollista löytää vastaavia teoksia digitaalisina, jonka myötä opinnäytetyökin pääsi etenemään. Mielestäni kykenen opinnäytetyön jälkeen myös pohtimaan vastuullista toimintaa monipuolisemmin eri matkailun osa-alueilla, jota varmasti pystyn tulevaisuuden työelämässä hyödyntämään.

Kansainvälistymisosaamisen osalta koen, että ymmärrys sosiaalisesta ja kulttuurisesta kestäväyydestä tulee auttamaan kansainvälisessä ympäristössä työskentelyssä. Monikulttuurisessa ympäristössä vastuullinen toiminta on vahvassa roolissa, jotta kaikki voivat työskennellä tasa-arvoisesti ja kaikkia kunnioittaen.

Matkailualan ammatillisten kompetenssien osalta koen opinnäytetyöni kehittäneen palvelujärjestelmäosaamista. Taito kehittää palvelua toimintaympäristön vaatimusten mukaisesti, on kehittynyt ainakin vastuullisuuden kannalta, mikäli se on ajankohtaista toimintaympäristölle.

7.2 Kehityskohteet

Kehityskohde omassa työskentelyssäni on parempi aikataulun suunnittelu. Nyt opinnäytetyön työstämisvaihe osui pahimpaan kiireaikaan työn puolesta. Tämän takia tekeminen viivästyi, eikä opinnäytetyön viimeistelylle jäänyt kunnolla aikaa. Toinen kehitysalue omassa tekemisessä on teorian tuominen käytäntöön. Sen soveltaminen vaatii vielä harjoitusta, mutta uskon että tekemällä senkin oppii.

Opinnäytetyön tuotoksen kehityskohteita on sen laajuus. Uskon, että jos olisin saanut opinnäytetyön etenemään aiemmin, olisin saanut siihen laajemman näkemyksen eri osa-alueiden vastuullisuudesta. Nyt koen sen kuitenkin tuovan esille riittävästi asioita, joiden avulla toimeksiantaja pääsee alkuun kehityksen kanssa seuraavan vuoden Joulutorilla. Opinnäytetyön raportin osalta kehitettävää olisi vastuullisuuden ja kestäväen kehityksen rajan erottamisessa. Käsitteinä niitä on pitkään käsitelty synonyymeina, joten niiden erottaminen on tehtävä niiden aineistojen avulla, mitä tämänhetkisen tilanteen mukaan löytyy.

Lähteet

AAKE-Hanke. (2018). BIO-004: Kestävä kehitys. <https://blogs.helsinki.fi/aake-hanke/category/biologia/kestava-kehitys/>

Agenda2030. (N.d.). Saatavilla 5.12.2022. <https://kestavakehitys.fi/agenda-2030>

Business Finland. (N.d.-a). Viesti vastuullisuudesta – hyödynnä vastuullisuutta viestinnässäsi. Saatavilla 30.11.2022. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/matkailun-edistaminen/vastuullisuus/viesti-vastuullisuudesta>

Business Finland. (N.d.-b). Vastuullisuus. Saatavilla 30.11.2022. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/matkailun-edistaminen/vastuullisuus/kestava-matkailu-lyhyesti>

Case, R. (2013). *Events and the environment*. Taylor & Francis Group.

Deloitte. (N.d.). Globaaleista tavoitteista paikallisiin toimiin. Saatavilla 5.12.2022. https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/fi/Documents/risk/FIN_SDG_Report_june2018_FINAL.pdf

Elinkeinoelämän keskusliitto. (N.d.) Vastuullisuuden suunnannäyttäjät – Käytännön työkaluja ja esimerkkejä yritysvastuun johtamiseen. https://ek.fi/wp-content/uploads/EK_Vastuullisuusjulkaisu_final_net_11.9.2019.pdf

Elo. (2021.) Kolme syytä, miksi jokaisen yrityksen pitäisi kiinnostua sosiaalisesta vastuullisuudesta. Saatavilla 28.11.2022. <https://www.elo.fi/fi-fi/elomedia/2021/kolme-syyta-miksi-jokaisen-yrityksen-pitaisi-kiinnostua-sosiaalisesta-vastuusta>

Elämäntapatesti. (N.d.). Sitra. <https://elamantapatesti.sitra.fi/>

Hellström, E. & Parkkonen, P. (2022). Sitran selvityksiä 214 – Vastuullisuuden tulevaisuus: Miten vastuullisuus kohtaa kestävyiden ja vaikuttavuuden? https://www.sitra.fi/app/uploads/2022/06/sitra_vastuullisuuden_tulevaisuus_fin_0822.pdf

Huhtaniska, T. & Tirronen, J. (2019). *Faktaa ja fiilistä tapahtumatuottajalle*. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Ilosaarirock. (N.d.) Saatavilla 28.11.2022. <https://www.illosaarirock.fi/2022/info/vastuullisuus>

Kajaanin Ammattikorkeakoulu. (N.d.). Opinto-opas: Matkailun koulutus. Saatavilla 30.11.2022. <http://opinto-opas.kamk.fi/index.php/fi/68146/fi/68092>

Kestävä kehitys. (N.d.). <https://kestavakehitys.fi/etusivu>

Kestävän matkailun periaatteet. (N.d.). Business Finland. Saatavilla 30.11.2022. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/matkailun-edistaminen/vastuullisuus/kestavan-matkailun-periaatteet>

Kohti kestävämpää Ruka Nordicia. (2022). Saatavilla 6.12.2022. <https://rukanordic.com/kohti-kestavampaa-ruka-nordicia-ruka-nordic-nostaa-vastuullisuus-ja-ymparistotyön-tapahtuman-jarjestamisessa-keskioon/>

Korhonen, H., Korkalainen, K., Pienimäki, T. & Rintala, S. (2015). Tapahtumajärjestäjän opas. Laurea Ammattikorkeakoulu.

Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilkkä, H. (2022). *Kirjoita itsesi asiantuntijaksi – Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön*. Helsinki: Art House Oy.

Kulttuurinen kestävä kehitys. (N.d.). Kestävä kehitys. Saatavilla 5.12.2022. <https://keke.bc.fi/Kestava-kehitys/suomi/kulttuurinen/>

Kuntaliitto. (2022) Sosiaalinen kestävyys. Saatavilla 5.12.2022. <https://www.kuntaliitto.fi/hyvinvointi-ja-sivistys/sosiaalinen-kestavyys>

Lindroos, J. & Teriö, J. (2012). Vastuullisen ja kestävän tapahtumatuotannon elementit. Jyväskylä: Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Mangs, O. & Pikkarinen, D. (2020). Tapahtumamarkkinoinnin trendit. Saatavilla 27.11.2022. https://b2b.messukeskus.com/tapahtumamarkkinoinnin-trendit-2020?fbclid=IwAR2fMZvO_Syo2FRkEoLzT_OT4Me4I_N7X4o3_PMGQSurDA7RQIS1fChBA#vastuullisuus

Marjamäki, P. L., & Vuorio, J. (2021). *Viestinnän johtaminen: Strategiasta tuloksiin*. Helsinki: Alma Talent.

Mroue, M. (2020). Vastuullisuus on tapahtumamarkkinoinnin kuumin trendi. Messukeskuksen blogi. Saatavilla 28.11.2022. <https://blogi.messukeskus.com/vastuullisuus-on-tapahtumamarkkinoinnin-kuumin-trendi?hsLang=fi>

Opetushallitus. (N.d.) Kestävän kehityksen keskeiset käsitteet. Saatavilla 28.11.2022. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/kestavan-kehityksen-keskeiset-kasitteet>

Opinnäytetyö. (N.d.). Saatavilla 6.12.2022. <https://www.ammattikorkeakouluopinnot.fi/opinnaytetyo-8082>

Pajunen, N. (2018). *Vinkkejä kestävien tapahtumien toteuttamiseen – hiihtokilpailuista kokouksiin*. Sitra. <https://www.sitra.fi/blogit/vinkkeja-kestavien-tapahtumien-toteuttamiseen-hiihtokilpailuista-kokouksiin/>

Portney, K. E. (2015). *Sustainability*. Lontoo: MIT Press.

Salonen, K. (2013). Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön: Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turun Ammattikorkeakoulu.

Sustainable Travel Finland -ohjelma ja -merkki. (N.d.) Visit Finland. Saatavilla 30.11.2022. https://www.businessfinland.fi/4b045c/globalassets/finnish-customers/02-build-your-net-work/visit-finland/sustainable_travel_finland_valmennus.pdf

Tapahtumallisuus Helsingissä. (N.d.). Saatavilla 6.12.2022. <https://www.hel.fi/kanslia/tapahtumallisuus-fi/vastuullinen>

Tapahtumantekijät. (N.d.). Vastuullisuus on megatrendi myös tapahtuma-alalla. Saatavilla 28.11.2022. <https://www.tapahtumantekijat.fi/fi/blog/vastuullisuus-on-megatrendimyos-tapahtuma-alalla>

Ulkoministeriö. (N.d.). Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet. Saatavilla 5.12.2022. <https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet>

UN Global Compact. (N.d.). Kestävän kehityksen tavoitteet. <https://www.globalcompact.fi/kestavan-kehityksen-tavoitteet>

United Nations. (2015). Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable development. <https://sdgs.un.org/2030agenda>

Vallo, H. & Häyrynen, E. (2016). *Tapahtuma on tilaisuus: Tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen (5., uudistettu laitos.)*. Tietosanoma.

Vastuullisuusraportti.fi. (2016). Saatavilla 30.11.2022. <http://vastuullisuusraportti.fi/2016/03/09/mita-vastuullisuus-yritystoiminnassa-tarkoittaa/>

Vilkka, H. (2021). *Näin onnistut opinnäytetyössä – ratkaisut tutkimuksen umpikujiin*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. (2003). *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Tammi.

Vinkkejä vastuullisen tapahtuman suunnitteluun. (N.d.) Rauma. Saatavilla 30.11.2022. <https://www.rauma.fi/kaupunki-ja-hallinto/viestinta-ja-markkinointi/tapahtumajarjestajan-opas/vinkkejä-vastuullisen-tapahtuman-suunnitteluun/>

Vinkkejä vastuullisuusviestintään. (N.d.). Visit Finland. Saatavilla 30.11.2022. <https://www.businessfinland.fi/48e735/globalassets/finnish-customers/02-build-your-network/visit-finland/julkaisut/kestavan-kehityksen-yritysopas-a4-v5-web.pdf>

Visit Finland. (N.d.). Työkaluja vastuullisuuteen ja viestintään. Saatavilla 30.11.2022. https://www.businessfinland.fi/490600/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2018/tyokaluja_vastuullisuusviestintaan_a5_web_21012019.pdf

YK-Liitto. (N.d.). Kestävä kehitys. Saatavilla 28.11.2022. <https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestava-kehitys>

Ympäristöministeriö. (N.d.). Mitä on kestävä kehitys? Saatavilla 28.11.2022. <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

Ympäristöosaava. (N.d.). Saatavilla 5.12.2022. <https://www.ymparistoosaava.fi/sosiaali-ja-terveysala/index.php?k=22588>

VASTUULLISUUSSUUNNITELMA -KAINUULAINEN JOULUTORI-

SISÄLTÖ

1. Tapahtumapaikka
 2. Ympäristöön vaikuttavat asiat
 3. Turvallisuus
 4. Kahviotoiminta
 5. Materiaalit ja hankinnat
 6. Sosiaalinen vastuu
 7. Viestintä ja markkinointi
-

1 Tapahtumapaikka

Vastuullinen tapahtumapaikka on sellainen, joka ottaa huomioon jokaisen osallistujan. Tämä huomioon ottaen on siis hyvä pohtia Kajaanihallin saavutettavuutta sekä esteettömyyttä. Tapahtuma-alue tulisi siis suunnitella siten, että se mahdollistaa pääsyn jokaiselle, myös liikuntarajoitteisille. Kajaanihalli on iso, joten sinne on helppoa järjestää esteetön tapahtuma. Tilaa on paljon ja mahdollisia sisäänkäyntejäkin löytyy muutama.

Myyntipöydät tulisi asettaa siten, että niiden väliin mahtuu liikkumaan useampi rinnakkain, jotta myös pyörätuolin kanssa on mahdollisuus kulkea ongelmitta. Myös sisääntuloa olisi hyvä miettiä esteettömyyden kannalta. Onko Kajaanihallin pääsisäänkäynnin kautta mahdollisuus päästä sisälle myös pyörätuolin kanssa? Mikäli liikuntarajoitteiset kulkevat eri sisäänkäynnin kautta sisään, tulisi liikenteenohjauksen ohjata heidät oikealle sisäänkäynnille.

Tapahtumapaikalle saapumiseen ekologisin vaihtoehto on kävely, pyöräily tai julkinen liikenne. Jokaisen asiakkaan saapuminen omalla autollaan aiheuttaa ison määrän päästöjä, joten auton ollessa ainoa vaihtoehto, olisi parempi valita esimerkiksi linja-auto tai vaihtoehtoisesti kimpakyyti muiden kanssa. Tätä asiaa voisi tuoda esimerkiksi markkinoinnissa esiin, jotta ihmiset valitsisivat kävelyn tai linja-auton, mikäli siihen on mahdollisuus. Kajaanihalli on kuitenkin lähellä keskustaa ja sen lähialueita, joten saapuminen kävellen tai pyörällä on monille mahdollista.

2 Ympäristöön vaikuttavat asiat

Iso osa tapahtuman järjestämisestä on toimiva jätehuolto. Jätehuolto on jätelaissa tuotu pakolliseksi tapahtumiin, jotta jätteen määrää ja sen päätymistä ympäristöön voitaisiin ennaltaehkäistä. Tämä tarkoittaa, että tapahtumaan on tuotava riittävä määrä jätteastioita, ja mahdollistaa esimerkiksi lasin, muovin, paperin ja pahvin kierrättäminen. On myös varmistettava kierrätetyn jätteen kuljetus kierrätykseen, jotta ne eivät päädy kaatopaikalle.

Jätteenä luokitellaan kaikki sellainen, mitä ei voida enää uusiokäyttää. Kun jäte päätyy ympäristöön, sen sisältämät kemikaalit ja mahdolliset taudinaiheuttajat tuhoavat maaperää, saastuttavat vettä sekä pilaavat ilmanlaatua. Näistä koituu ihmisille ja eläimille terveyshaittoja. Jokaisella on siis velvoite huolehtia, ettei jätteet päädy luontoon. Järjestämällä Joulutorille toimiva jätehuolto, lisätään tapahtuman ympäristövastuullisuutta.

Toimiva jätehuolto tarkoittaa, että tapahtuma-alueelle hankitaan riittävä määrä roska-astioita ja mahdollistetaan muun muassa lasin, muovin, paperin ja pahvin kierrätys. Roska-astioita tulee olla joka puolella hallia, myös myyjien pöytien läheisyydessä, jotta mahdolliset pakkausmateriaalitkin päätyvät oikeaan astiaan. Roska-astioiden saatavuus edesauttaa myös tapahtuman jälkeistä siivousta, kun roskat ovat jo valmiiksi astioissa, eikä niitä tarvitse kulkea keräämässä ympäri isoa hallia. Ulkona tulee myös huolehtia, etteivät roskat päädy luontoon vaan roska-astiaan.

Seuraava ympäristöön vaikuttava asia on energiankulutus. Kajaanihallin kohdalla ei voida itse valita, mitä sähköä hallissa käytetään, joten täytyy miettiä mahdollisia muita tapoja. Yksi tapa on valaistuksen määrän vähentäminen. Voisi tutkia, onko tarpeen pitää kaikki hallin valot päällä, vai riittäisikö vaikka puolet valaistuksesta valaisemaan tarpeeksi Joulutoria. Toinen tapa energian säästämiseen on

lämpötilan laskeminen parilla asteella. Parin asteenkin pudotus vaikuttaa kulutukseen isosti, kun tapahtuman kesto on kaksi päivää. Pitää kuitenkin huomioida, ettei hallista tule liian kylmä, jotta myyjillä on hyvä olla tapahtuman ajan. Ulko-ovet tulisi pitää suljettuina, jotta ulkoa tuleva ilma ei vaikuta lämmitysjärjestelmän toimintaan ja siten lisää energiankulutusta.

Hankinnoissa voi toimia ympäristön suojelun osalta vastuullisemmin valitsemalla ympäristömerkittyjä tuotteita. Ympäristömerkityt tuotteet kuluttavat vähemmän ympäristöä elinkaarensa aikana ja niiden vaikutukset on arvioitu puolueettomasti. Ympäristömerkin saanut tuote on täyttänyt toimivuus- ja kestävyysvaatimukset, joten tuotteen voidaan luottaa olevan laadukas. Tuotteita löytyy useista eri tuoteryhmistä, joten Kainuulaiselle Joulutorillekin voidaan ympäristömerkittyjä tuotteita hankkia. Vaikka tuote on vastuullisesti tuotettu, se ei ole kalliimpi kuin muut vastaavat tuotteet.

3 Turvallisuus

Turvallisuus on tapahtumassa jokaiselle tärkeää, oli kyse järjestäjästä tai asiakkaasta. Vastuu turvallisuudesta on järjestäjällä, joten tärkeää on tapahtumaa suunnitellessa ottaa huomioon mahdolliset riskit ja kuinka niitä ennaltaehkäistään. Turvallisuus on iso osa sosiaalista vastuullisuutta.

Tapahtumaa suunnitellessa tehdään turvallisuus- ja pelastussuunnitelma, kuten Kainuulaisen Joulutorin järjestäjät ovat aina tehneet. Tähän suunnitelmaan kirjataan seuraavat asiat: tapahtuman nimi, paikka ja ajankohta, järjestäjät, tapahtuman riskit, viestintä ja ensiapu. Näillä varaudutaan omatoimisesti ja ehkäistään mahdollisia onnettomuuksia, tapaturmia ja vahinkoja. Turvallisuuden tunnetta voidaan asiakkaille tuoda myös järjestämällä tapahtumaan ensiapupiste, josta löytyy ensiaputaitoisia henkilöitä valmiina auttamaan.

Liikenteen ohjaus ja järjestyksen valvonta yleisesti ovat turvallisuuden kannalta merkittävässä roolissa. Liikenteen ohjauksella vältetään onnettomuudet sekä pidetään reitti auki hälytysajoneuvoille, mikäli tulee sairas- tai tulipalotilanne. Järjestyksen valvonta ennaltaehkäisee väkivaltatilanteita, sekä muita mahdollisia konflikteja, kuten syrjintää tai rasismia. Jokaisella asiakkaalla tulisi olla mahdollisuus turvalliseen kokemukseen, sillä kukaan ei tule uudestaan tapahtumaan, jossa on kokenut negatiivista kohtelua.

4 Kahviotoiminta

Kahviotoiminnassa vastuullisuutta voidaan toteuttaa jokaiselta osa-alueelta, eli taloudellisesta, ekologisesta ja sosio-kulttuurisesta näkökulmasta. Vastuullisuus alkaa myytävien tuotteiden suunnittelusta ja valmistuksesta, päättyen kahvion sulkemiseen.

Suunniteltaessa tarjoiluja ja niiden määrää tulisi huomioida seuraavanlaisia asioita. Ensimmäisenä mietitään, minkä verran on tarve valmistaa tarjoiltavia. Määrän valitsemisessa voi vertailla aiempien vuosien määrää ja myyntiä ja tehdä valinnan sen perusteella. Kun määrä on tiedossa, mietitään valittavat tuotteet ja niiden raaka-aineet. Siinä olisi hyvä valita sesongissa olevia tuotteita, joita voi katsoa esimerkiksi satokausikalenterin kautta. Sesonkituotteet ovat edullisempia ja ekologisempia, sekä ne ovat maukkaampia, koska niitä ei ole säilötty pitkään ja ne ovat tuoreita.

Raaka-aineissa olisi vastuullista valita kotimaista lähiruokaa ja mahdollisesti luomutuotteita. Kotimaiset tuotteet eivät aiheuta niin paljon päästöjä, sillä niiden kuljetus ei vaadi niin paljoa, kuin esimerkiksi ulkomailta tuoduilla tuotteilla. Aiemmin mainituista ympäristömerkeistä ruokatuotteista on hyvä valita tuotteita, jotka ovat merkitty esimerkiksi avainlipulla, luomumerkillä tai reilun kaupan merkillä. Reilun kaupan tuotteita olisi hyvä valita ostaessa esimerkiksi kahvia ja teetä. Taloudellisesti kotimaiset tuotteet ovat myös vastuullinen valinta, sillä sen avulla tuetaan kotimaisten ruoantuottajien taloudellista kehitystä. Raaka-aineita voi mahdollisuuksien mukaan ostaa myös suoraan tuottajalta, jolloin voidaan taata tuotteen tuoreus. Tarjoiltavien valinnassa tulee huomioida myös yleiset allergeenit kuten gluteeni ja maito, sekä on hyvä tarjota myös täysin vegaanisia tuotteita, jotta varmistetaan kaikille mahdollisuus kahvitteluun.

Aiemmin mainittu tarjoiltavien määrän suunnittelu on tärkeää, jotta ennaltaehkäistään ruokahävikkiä. Tuotteiden kannattaa olla sellaisia, että niiden tiedetään maistuvan asiakkaille, jotta ne saadaan myytyä. Tapahtuman päätteeksi voi jäljellä olevat tuotteet myydä, vaikka useamman tuotteen pakkauksina vähän edullisemmin tai vaihtoehtoisesti jakaa tapahtumaa järjestäneille. Saatavilla olisi

hyvä olla myös biojäteastia, jotta ruoan jätteet voitaisiin myös kierrättää. Ruokapakkausten kierrätyskin tulisi hoitaa oikein, muovit muovinkeräykseen, kartonki omaan astiaansa ja niin edelleen.

Kun tuotteet on valmistettu, tulee niiden säilyttäminen tehdä oikein tapahtumaan asti. Myös tapahtumapaikalla tulee huolehtia oikeanlaisesta säilytyksestä, jotta esimerkiksi kylmäketju ei katkea ja ruoka pilaannu sen takia. Kylmäketjun katkeaminen voi aiheuttaa ruokamyrkytyksen, mitä kukaan ei halua itselleen tai toiselle aiheutuvan. Myytävät tuotteet olisi hyvä pitää esimerkiksi läpinäkyvän kuvun alla, jotta ne säilyisivät paremmin ja kylmää tarvitsevat tuotteen kylmäalustojen päällä. Asiakkaille tulisi tarjoilla tuotteet, jolla vältetään kaikkien koskemista tuotteisiin.

Tarjoilussa käytettävien kuppien ja lautasten, sekä aterimien olisi hyvä olla muovittomia, sillä ne ovat ekologisempia. Mikäli tarjoilupöydissä käytetään pöytäliinoja, vastuullisempaa on käyttää uudelleen käytettäviä liinoja kertakäyttöisten sijaan. Samoja liinoja voidaan hyödyntää seuraavina vuosinakin sekä myös muissa tapahtumissa.

5 Materiaalit ja hankinnat

Kainuulaisen Joulutorin teema vaihtelee hieman vuosittain, jonka myötä koristeet ovat hieman erilaisia ja mahdollisesti uusia hankintoja tehdään tarvikkeiden suhteen. Näiden osalta voidaan toimia kestävämmän ja tehdä pari asiaa eri tavoin.

Koristeita tehdään joka vuosi ainakin jonkun verran uusia ja lisää. Olisi kuitenkin parempi uusiokäyttää ja muokata aiempien vuosien koristeita tulevaan tapahtumaan sopivaksi. Mikäli koristeet joka vuosi tapahtuman jälkeen heitetään pois, se ei ole kovinkaan vastuullista toimintaa. Yksittäisiä teemaan tärkeitä yksityiskohtia voidaan toteuttaa

vuosittain, mutta esimerkiksi vaikka paperiset lumihiutaleet tai vastaavat, voidaan käyttää uudestaan useampana vuonna.

Taloudellisesti kestävämpää on muidenkin hankintojen suhteen tehdä pidempiaikaisia valintoja, eikä kertakäyttöisiä. On parempi välttää yksittäispakkauksia, kuten muovisia mukeja, lautasia, pillejä, serviettejä ja aiemmin mainittuja kertakäyttöisiä pöytäliinoja. Tarpeen tullen tuote korjataan mahdollisuuksien

mukaan, eikä suoraan vaihdeta uuteen. Aina ei kannata ostaa halvinta, sillä se voi vaikuttaa tuotteen laatuun. Ostamalla kerralla hyvä, vaikka se olisikin kalliimpi, voi pitkällä tähtäimellä osoittautua edullisemmaksi.

Oheistuotteiden hankintaa olisi hyvä pohtia tapahtumaa järjestettäessä. Onko tarpeen esimerkiksi tulostaa iso määrä palautekyselylomakkeita vai voisiko palautteen keruun tehdä sähköisesti, vaikka jakamalla QR-koodia. Lähes jokaisella nykypäivänä on älypuhelin, jolla pääsee palautteen halutessaan antamaan. Vanhempien asiakkaiden palautteen voisi tehdä, vaikka tabletin kanssa paikan päällä kysellen hänen mielipiteitään ja kirjaten vastaukset lomakkeelle. Tämän myötä vähenisi paperin käyttö.

6 Sosiaalinen vastuu

Sosiaalinen vastuu on tärkeää tapahtumassa sekä jokaisella elämän osa-alueella. Etenkin asiakaspalvelussa on tärkeää olla sosiaalisesti vastuullinen toimija.

Tasa-arvo on yksi sosiaalisen vastuullisuuden osa-alueista. Kaikki ovat samanarvoisia, eikä kukaan sukupuolensa tai minkään muunkaan puolesta ole eriarvoinen kuin joku toinen. Tapahtumaa järjestettäessä tulee ottaa huomioon kaikki, lähtien liikkeelle järjestämiseen osallistuvasta porukasta. Kaikille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa päätöksen tekoon omilla osa-alueillaan sekä kaikkien mielipiteitä tulee kunnioittaa. Tapahtumassa itsessään huomioidaan kaikki, eikä suvaita syrjintää tai rasismia. Sosiaalista vastuullisuutta on myös aiemmin mainittu esteettömyyden ja saavutettavuuden toteuttaminen tapahtumapaikalla ja yhdenvertainen palvelu. Kajaanin Ammattikorkeakoulussa on paljon kansainvälisiä opiskelijoita ja heitä voisi ottaa myös enemmän mukaan järjestämään tapahtumaa ja mahdollisesti tuomaan uusia näkökulmia.

Joulutorilla kaikki myyjät otetaan vastaan samallailla, eikä kenenkään tekemistä rajoiteta. Kaikille mahdollistetaan samanvertainen työtila, heidän varaamansa pöydän tai pöytien mukaan. Kaikkia autetaan mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan. Mikäli huomataan jonkinlaista epäoikeudenmukaisuutta, pitää siihen puuttua.

Joulutorin sisäänkäynnillä olisi hyvä olla järjestävää porukkaa toivottamassa asiakkaita tervetulleiksi, ja he voisivat asiakkaiden poistuessa mahdollisesti kysellä palautteita asiakkailta tapahtuman kehitystä ajatellen. Asiakkaan toivottaminen tervetulleeksi antaa hänelle positiivisen ensivaikutelman tapahtuman ilmapiiristä ja hän mahdollisesti tuntee yhdenvertaisuuden tapahtumassa. Suomalaisilla on hyvä yhdessä tekemisen kulttuuri, jonka näkyminen asiakkaille lisää positiivista asiakaskokemusta.

7 Viestintä ja markkinointi

Vastuullisesta toiminnasta on hyvä viestiä sekä sisäisesti että ulkoisesti, jotta sidosryhmät ja asiakkaat saavat tietää tapahtuman kehityksestä. Viestintä tulisi olla suunniteltua ja vaikuttavaa, jotta siitä tulee uskottavaa. Ei kuitenkaan pidä viestiä sellaisia asioita, joita ei todellisuudessa toiminnassa toteuteta. Viestintää toteutetaan rehellisesti ja avoimesti.

Sisäinen vastuullisuusviestintä on sitä, että tiedotetaan kaikkia osallistuvia tekijöitä vastuullisuudesta ja sen toimintatavoista. Sen avulla uudet opiskelijat saavat käsityksen, millaisia valintoja heidän pitäisi tapahtumaa järjestäessä tehdä. Kaikkien osapuolten tulisi olla sitoutuneita vastuullisuuteen.

Ulkoisessa viestinnässä tuodaan vastuullisuutta ilmi asiakkaille ja yhteistyökumppaneille. Esiin pitää kuitenkin tuoda tekoja, ei lupauksia jostain mitä ei voida toteuttaa. Ei pidä käyttää liian ympäröiväisiä tai yleistäviä väittämiä. Asiakkaille toiminnan vastuullinen kehittäminen voi lisätä mielenkiintoa osallistua tapahtumaan. Ulkoisen viestinnän myötä voidaan tavoittaa myös esimerkiksi uusia yhteistyökumppaneita tai uusia myyjiä tapahtumaan.

Viestinnän pitää olla myös toteutettu vastuullisesti. Markkinoinnissa esimerkiksi voidaan tuottaa julkaisuja, joissa kerrotaan erilaisista vastuullisista toimintatavoista, jotta asiakas näkee, mitä oikeasti on toteutettu. Markkinoinnissakin tulee ottaa kaikki huomioon, eikä se saa olla ketään syrjivää eikä halveksivaa. Vastuullisuutta voidaan markkinoinnissakin käyttää kilpailuvälineenä, joka auttaa asiakkaita valitsemaan Kainuulaisen Joulutorin muiden tapahtumien sijaan. Rehellisyys ja avoimuus kehitykselle, ovat vastuullisuusviestinnän avaimia.

Kainuulaisen Joulutorin sosiaalisen median kanaviin voisi luoda aihealueita vastuullisuudesta. Niissä esiteltäisiin vastuullisia toimenpiteitä ja kerrotaisiin, mitä työvaiheita on tehty niiden eteen. Ekologisen kestävyuden osalta voidaan kertoa ulospäin esimerkiksi suosituksia saapua paikalle vähäpäästöisin keinoin. Toinen ekologisuuden näkökulma on kertoa esimerkiksi toimivan jätehuollon järjestelyistä ja merkityksestä tapahtuman aikana. Taloudellisen kestävyuden osalta voidaan osoittaa kotimaisten ja vastuullisesti tuotettujen tuotteiden suosimista, sekä kestävien hankintojen tekemistä. Lisäksi voidaan sosiaalisessa mediassa jakaa linkkiä tai QR-koodia palautteen antamiselle.

Vastuullinen tapahtuma

[illegible]